

AMERIKOS KARO JĖGOS VERŽIASI I SEOUL

ŠVEDIJOS VYRIAUSYBĖ NUTARĖ STIPRINTI KRAŠTO APSAUGAS

Premjeras tvirtina, kad bus statomos tvirtovės ir nauji aerodromai

STOCKHOLM, Švedija, rugs. 15 d. — Švedijos premjeras Tage Erlander vakar paskelbė, kad netolimoje ateityje krašto apsauga bus sustiprinta. Jis tvirtina, kad vyriausybė nutarė imtis visą eilę priemonių apsiginklavimo programai pagreitinti. Premjeras tvirtina, kad pirmą eilę bus pagyvinta tvirtovių ir kariškų aerodromų statyba. Vyriausybė yra pasiryžusi sudaryti žymiai didesnį atsargos karininkų skaičių. Vyriausybė yra pasiryžusi paruošti ne tik karo jėgas, bet ir visus krašto gyventojus pasekmingai kovoti prieš penktąją koloną. Kitas vyriausybės nutarimas liepia pastatyti daugiau karo ligoninių ir slėpinių. Ateinančiais metais karo tarnybon bus kviečiamas žymiai didesnis jaunuolių skaičius ir bus pradėta statyti daugiau karo laivų.

MORRIS MALKIN TEISME PAŽINO BUVUSĮ SAVO DRAUGĄ ANDRULĮ

Andrulis su Bimba kalbėjo mitinguose, dalyvavo partijos suvažiavimuose

CHICAGO, Ill., rugs. 15 d. — Vincent Andrulio advokatė pareiškė teismui, kad josios klientas yra paprastas "Jolnies" bendrovės tarnautojas, kad jis nėra komunistų partijos narys. Šiandien teisme šiuos tvirtinimus išskleidė Morris Malkin, buvęs Andrulio draugas, kuris iki 1937 metų buvo aktyvus komunistų partijos narys. Malkin daugiausia veikė New Yorko valstybėje. Jis dalyvavo komunistų partijos suvažiavimuose ir įvairiuose posėdžiuose. Jis turėjo J. Peters, išvažiavusio sovietų šnipu, ištikimiems partijos nariams parašytą knygą. FBI atsivežė Morris Malkiną iš New Yorko, kad jis liudytų Andrulio byloje. Rytinėje sesijoje, prasidėjusioje 10:00 val. ryto ir pasibaigusioje 11:30 valandą, Malkin buvo užklaustas, ar jis pažįsta V. Andrulį. Malkin pareiškė teismui, kad jis Andrulį pažįsta. 1925 metais Andrulis kartu su A. Bimba kalbėjo Chicagos auditorijoje, esančioje Ashland Avenue. Malkin sako, kad panašiuose mitinguose kalba tikrai komunistų partijos nariai. Antroje sesijoje, prasidėjusioje 2:00 ir pasibaigusioje 2:45, Malkinas visą laiką buvo klausinėjamas apie komunistų platinimą literatūrą. Pasirodo, kad teisme yra didokas skaičius lietuviškų ir kitomis kalbomis komunistų leidinių. Andrulio advokatė klausinėjo Malkiną, ar jis minėtas knygas pažįsta, ar jas skaitė. Malkin atsakė, kad visas labai gerai žinąs, nes savo laiką jis pats kas platina. Be to, tos knygtės buvo išleistos keliomis laidomis. Advokatė Pearl Hart prašė teisėją neimti minėtų leidinių į bylą. Teisėjas atmetė šį prašymą. Visa medžiaga yra prijungta prie Andrulio bylos. Teismas tęsis šeštadienį.

—Vyriausybė įsakė greičiau baigti dabar statomus keturis keleivinius laivus, bet juos pritaikyti kareiviams pervežti.

"NAUJIENŲ"

raštinė atdara kasdien nuo 9 ryto iki 5 vak., šeštadienį nuo 9 iki 12-tos dienos, sekmadienį uždaryta.

Amerikos 24-tos divizijos kariai kartu su korėjiečiais žygiuoja į karo frontą Pohang srityje.

Vėliausios žinios

—Vakar vakare gen. MacArthur pareiškė, kad Vakarų Korėjos karo operacijos eina pagal nustatytą ir iš anksto numatytą planą. Tuo tarpu viskas eina tvarkingai. Amerikiečiai jau įsistiprino 2 mylių pakraštyje.

—Komunistų kontroliuojamas Pyonyong radijas sako, kad amerikiečiai yra tikrai 11 mylių atstumoje nuo Seoul miesto. Komunistus apėmė panika.

—Penktadienį Amerikos mariniai kontroliavo visą Inchon uostą. Išskirti kareiviai maršuoja Seoul kryptimi.

—Gen. MacArthur vakar sveikino marinius ir pėstininkus už nepaprastai tvarkingai suderintus karo veiksmus.

—Didžiausia invazijos klūmi buvo potvyniai ir atoslūgiai. Amerikos karo laivai trečiadienį įplaukė į Inchon uostą ir aiškino pozicijas. Komunistams pavyko paleisti kelis artilerijos šūvius ir destruktorius. Atslugus vandeniu, laivai turėjo pasitraukti. Komunistai tą vakarą paskelbė, kad jiems pavyko atmušti invaziją.

—Ketvirtadienį JAV karo laivai priplaukė prie Wolmi salos. Priešais paleido keliolika šūvių ir amerikiečius. Vėliau sala buvo stipriai apšaudyta. Ji yra apvertta 20 pėdų mūro siena. Mariniai atsinešė lengvus cino laiptelius, užkabino už mūro ir įsiveržė į tvirtovę. Už 33 minučių Wolmi saloje buvo išskelta JAV vėliava, o už 88 minučių marinių vadas pranešė štabui, kad sala yra jų kontroliuojama.

—Prieš patyrė, kad Vakarų Korėjos pakraščiuose yra didokas Jungtinių Tautų karo laivų skaičius. Jis laukė invazijos. Kad nežinotų, kur bus išskeliami kareiviai, JAV karo vadovybė bandė sudaryti įspūdį, jog kareiviai bus išskeliami Kunsan uosto srityje, bet vėliau jie išskelti Inchon uoste.

—Atstovų rūmai, 220 balsų prieš 205, nutarė leisti George Marshallui būti krašto apsaugos sekretoriu. Manoma, kad šiandien panašų nutarimą praves ir senatas. Indianos republikonas Jenner pasakė labai griežtą kalbą prieš Marshallą. Jis pareiškė, kad Marshall yra kaltas dėl Kinijos, jis pritariąs baisiai apgavystei, kuri kraštą privedusi prie dabartinės būklės.

—Laivynas praneša, kad Geltonojo jūros pastebėtas nepažįstamas narlaivis, bet jis tuojau prapuolė. Visi žino, kam rūpi sekti Amerikos ir britų karo laivus.

—Wolmi saloje užmušta 230 komunistų, o 112 paimta nelaisvėn. Ketvirtadienį iš Wolmi salos mariniai pasiųsti į Inchon uostą.

VOKIEČIAI RENGIA SI SUVALDYTI RUSIŠKĄ PENKTĄ KOLONĄ

Amerikos kareiviams aiškina apie užfrontę veikiančius organizuotus komunistų būrius

BONN, Vokietija, rugs. 15 d. —Vakarų Vokietijos koncleris Konrad Adenauer pareiškė, kad vyriausybė rengiasi suvaldyti rusišką penktą koloną.

Vyriausybė žino, kad Rytų Vokietijos valdžia varo smarkią kampaniją prieš demokratinę Vakarų Vokietijos respubliką ir ruošia nuotaiką perversmui.

Vakarų Vokietijos vyriausybė yra pasiruošusi sudaryti 100,000 policijos jėgą, kuri tuojau suvaldytų iš rytų atsiųstus kenkėjus ir propagandistus. Adenauer laukia vakarų sąjungininkų leidimo.

VOKIEČIAI SEKA MASKVOS AGENTUS

Vokiečių vyriausybė yra gana tiksliai informuota apie rytuose apmokytus ir į vakarus siunčiamus kenkėjus bei propagandistus.

Rytų Vokietijos vyriausybės atstovai keliais atvejais kvietė Vakarų Vokietijos gyventojus kenkti ūkio atstatymo ir apsaugos darbams.

Pareigūnų kalbas pakartojo rusų kontroliuojama radijo stotis ir komunistų spauda.

Kareiviai gauna naujų informacijų

HEIDELBERG, Vokietija. —Vokietijoje esantieji JAV kareiviai gauna naujų informacijų apie naujus kovos būdus.

Jiems pasakojama, kad užpuolimo metu ginkluoti priešai daliniai gali įsimaišyti į tremtinių minias, suktis apie karo dalinius, o vėliau juos pulti. Amerikiečiams išpasakota komunistų taktika Korėjoje.

Kareiviams įsakta imtis apsaugos priemonių, kad panašiai nepasiegtų komunistai ir Vokietijoje.

—Laivynas praneša, kad Geltonojo jūros pastebėtas nepažįstamas narlaivis, bet jis tuojau prapuolė. Visi žino, kam rūpi sekti Amerikos ir britų karo laivus.

—Wolmi saloje užmušta 230 komunistų, o 112 paimta nelaisvėn. Ketvirtadienį iš Wolmi salos mariniai pasiųsti į Inchon uostą.

Britai valstybės plieno pramonę

LONDONAS. —Ketvirtadienį vyriausybė pranešė parlamentui, kad ji yra pasiryžusi galimai greitesniu laiku paimti savo kontrolėn plieno ir geležies pramonę.

Paruošų ministris George Strauss sako, kad spalio 2 dieną bus sudaryta nauja valstybinė plieno korporacija, o netrukus bus paskelbta diena pramonei suvalstybinti. Prieš metus priimtas įstatymas sako, kad tikrai šių metų spalio 1 dieną gali būti sudaryta plieno korporacija.

Winston Churchill tuojau pašoko ir pasipriešino. Jam atrodo, kad vyriausybė, nutardama valstybinti plieno pramonę, daro didelę klaidą.

Jis mano, kad parinktas labai blogas laikas, kada pramonę turi įtempti visas jėgas karo medžiagai gaminti.

Churchill pranešė, kad jis ruošia nepasitikejimo pareiškimą vyriausybei. Jei parlamentas jam pritaris, tai britai tuojau turės eiti prie naujų parlamento rinkimų.

—Aviacija ir karo laivai pakenkė Pietų Korėjoje esančiom komunistų karo jėgoms susisiekti su užfronte. Apskaičiuojama, kad pietuose yra 150,000 šiaurės Korėjos karių. Stengiamasi juos sumušti arba paimti nelaisvėn.

—Penktadienį Pohango srityje išskeltiems Amerikos ir Korėjos kariams pavyko įsiveržti į priešų laikomą sritį. Manoma, kad sumažės komunistų spaudimas Pohango ruože.

—Britų vidaus reikalų ministras Isaac pareiškė, kad Kominformas įsakęs britų komunistams pradėti sabotazo veiksmus. Įsakytą kenkti judėjimui uostuose ir karo pramonėje. Britų vyriausybė imsis apsaugos priemonių prieš komunistus.

—Penktadienį streikavo Naujos Zelandijos ir Australijos uostų darbininkai. Jie reikalauja didesnių algų.

—Kinijos komunistai įsakė visiems užsieniečiams, išskyrus rusus, išvykti iš Tsingtao uosto.

INCHON SRITYJE IŠKELTI KARIAI, SUSTIPRINTOS POZICIJOS

Rytuose išskelti Amerikos ir Korėjos daliniai Pohang ir Yongdok srityse

TOKIJO, Japonija, rugs. 15 d. —Amerikos karo jėgos, ketvirtadienį vakare išskeltos Inchon uosto srityje, veržiasi į Seoul miestą, esantį tikrai 18 mylių atstumoje, sako šiandien vakare paskelbtas gen. Douglas MacArthur štabo pranešimas.

Ketvirtadienį vakare Vakarų Korėjos pakraščiuose išskelti JAV mariniai. Jie išvalė pakraštį ir paruošė vietas pėstininkams ir karo medžiagai išskelti. Vakare į naujai užimtas pozicijas buvo išskelti keli JAV daliniai ir didokas kiekis karo medžiagos.

Pradžioje priešas gana atkakliai gynė pakraščius. Komunistų artilerija bandė apšaudyti priartėjusius karo laivus, bet ji buvo sunaikinta ir nutildyta. Iš lėktuvnešių pakilę lakūnai smogė ir skaudžiausius priešų centrus. Amerikos kareiviai buvo išskelti šalia Inchon uosto, bet šiandien jie jau yra pačiame uoste.

Korespondentai praneša, kad Kimpo aerodrome nusileido didokas JAV parašutinių skaičius. Kimpo yra tikrai 12 mylių atstumoje nuo Seoul. Tai yra pats didžiausias Korėjos aerodromas, kurį vartojo Europos ir Amerikos keleiviniai lėktuvai. Pranešama, kad parašutinininkams jau pasiūti

Didysis JAV karo laivas "Missouri" šiandien apšaudė Samchok uostą, kuris yra toliau į šiaurę nuo Yongdoko. Amerikos ir britų karo laivai pirmomis ketvirtadienio valandomis pradėjo apšaudyti svarbesnius Vakarų Korėjos uostus. Jiems padėjo iš kelių lėktuvnešių pakilę lėktuvai. Ketvirtadienio ryte keli destruktoriai priplaukė prie Wolmi salos, kuri yra tikrai 1,000 jardų atstumoje nuo Inchono uosto. Saloje buvę komunistai bandė priešintis. Netrukus aviacija ir karo laivai išnaikino saloje buvusius pasipriešinimo centrus, o mariniai ją okupavo. Vakare iš Wolmi salos mariniai laiveliais plaukė į Inchon uostą.

Gen. Douglas MacArthur asmeniškai vadovauja karo veiksmams

JIS IŠLIPO INCHON UOSTO SRITYJE, APŽIŪRĖJO NAUJAI UŽIMTAS POZICIJAS IR DRĄSINO KARIUS

Gen. Douglas MacArthur, vyriausias Jungtinių Tautų karo vadas Korėjoje, asmeniškai vadovauja Inchon uosto srityje karo veiksmams.

Ketvirtadienį jis iš laivo bokšto sekė Wolmi salą, o vėliau ir uostan keliamus marinius, o šiandien ryte jis pats išlipo naujai užimtoje srityje.

Gen. MacArthur sveikino Inchon srityje pralaukusius marinius, drąsino kareivius tolimiesiems žygiams ir apžiūrėjo visą jūros pakraštį.

KARIAMS ĮSAKYTA PAIMTI SEOUL MIESTĄ

Gen. MacArthur šiandien pareiškė, kad Inchon uoste išskeltiems daliniams įsakytą išlaivinti Seoul miestą.

Jie turi išnaikinti sostinės srityje esantį priešų ir perkirsti susisiekimą su užfronte.

Karo medžiagos ir maisto negavę komunistai pakriks, o vėliau amerikiečiai juos išgaudys kaip peles maiše. Vyriausias karo vadas sako, kad jis Inchon srityje išskelti kareiviai nesitrauks.

GELTONOJO JŪROJ DIDELĖ ARMADA

Oficialiai nepaskelbta, bet korespondentai tvirtina, kad Jungtinių Tautų karo vadovybė sutraukė nepaprastai didelę armadą į Geltonąją jūrą.

Tvirtinama, kad vakarų pakraščiuose yra 240 transporto ir karo laivų, kurie atvežė didoką skaičių gerokai patyrusių karių.

Inchon uoste išskelti mariniai, kurie turėjo progos kautis su komunistais Laktong upės pakraščiuose. Lėktuvnešiai saugo visą laivyną.

KARO VEIKSMŲ GERAI ORGANIZUOTI

Inchon karo veiksmams tiksliai apskaičiuoti ir gerai organizuoti. Mariniams užėjus pakraštį, tuojau buvo išskelti pėstininkai.

Vėliau išskelti tankai, šarvuotieji ir įvairūs karo pabūklai. Artilerijos ugnis buvo nepaprastai stipri ir gerai suderinta. Šoviniai baigė sproginėti, kai mariniai pradėjo lipti į krantus.

Wolmi saloje turėjo būti komunistų tvirtovė. Ji gavo tiek bombų, kad priešas nerodė jokių gyvybės žymių. Geltonojo jūros vanduo patvinsta ir atslugsta. Operacijos reikėjo suderinti su šiomis pokaitomis.

VADOVAUJA ŠTABO VIRŠININKAS ALMOND

Gen. Edward M. Almond, gen. Douglas MacArthur štabo viršininkas, vadovauja Inchon srityje išskeltam ir keliamam 10-tam korpusui.

Gen. Oliver Smith vadovauja mariniams, adm. James Henry Doyle tvarko į krantus keliamas operacijas.

Gen. Lemel C. Shephard, kuris komanduoja visas marinių jėgas Pacifike, taip pat išlipo į krantą. Kareivius ir karo medžiagą į vietą nuvežė adm. Arthur D. Struble.

JAUNIMO ŠOKIAI SU EUROPIETIŠKA MUZIKA

KIEKVIENĄ PENKTADIENĮ - ŠEŠTADIENĮ - SEKMADIENĮ - TREMTINIŲ NAMUOSE, 2244 WEST 23RD PLACE, CHICAGO 8, ILLINOIS

Pradžią 8 val. vak. — Įžanga 50c. — Susirinkimams, pobūviams, vestuvėms rezervuokite didžiąją ar dvi mažesnes sales TREMTINIŲ NAMUOSE.

Tel. Virginia 7-8711.

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

LIETUVIŲ DAILĖS PARODA CHICAGOJE

VYTAUTAS KASIULIS — "Dailininko šeima" (Aliejaus tapyba)

Rugpjūčio 13 d. Chicago Historical Society muziejuje Lincoln Parke, prie N. Clark St. ir North Ave., buvo atidaryta lietuvių tremtinių dailės paroda. Išstatyta, berods, 37 tapybos darbai, grafikos skyrius, medžio raižiniai, keramika, dailės tautodailės pavyzdžių ir lietuviškų audinių bei kostiumų pavyzdžių (lėkės).

Paroda baigsis rugsėjo 24 d. Įėjimas nemokamas darbdieniais, sekmadienį reikia mokėti 30c. Valandos: nuo 9 ryto iki 5 popiet. Antras aukštas, šiaurės pusėje.

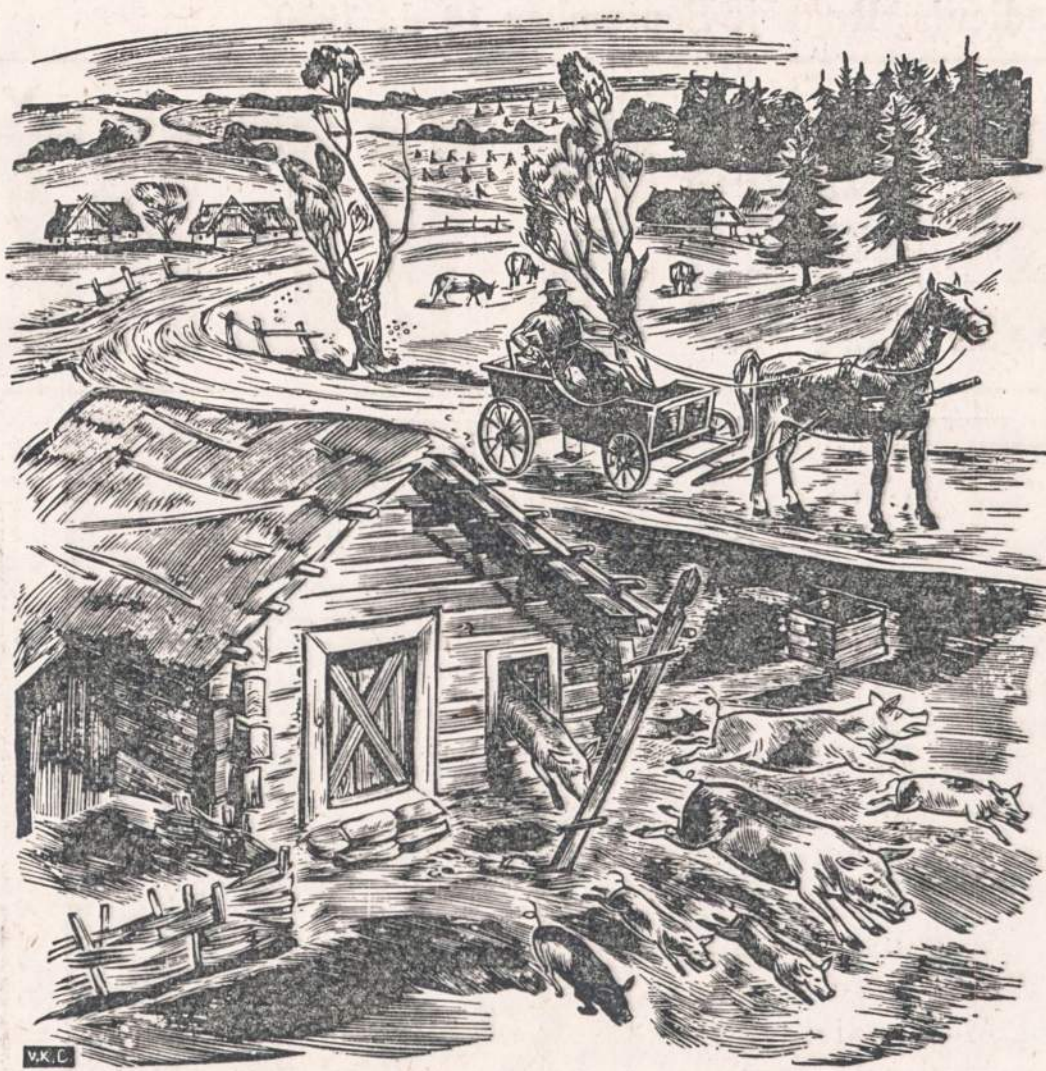
Ši paroda neduoda pilno lietuvių dailės raidos vaizdo, nes tikrai mažą dailės meno darbų temalome. Ne visi meno atstovai ir ne visos meno jėgos bei ištekliai, kuriuos mes turime, turėjo progos čia pasirodyti. Vis dėlto ji giliomis dvasios tradicijomis susijusi ir duoda naujų bruožų, naujų gyvenimo vaizdų. Negalima buvo ne tikėti tokios parodos, kokia buvo Kaune 20-ties metų Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo proga. Čia pasigendame daugelio talentų ir daug žadančių mūsų meno kultūrai darbininkų. Tačiau mus kai kuriais atvejais stebina naujas talentas

Vytautas Kasiulis.

Ši paroda yra skirtinga kairiais naujais bruožais, nes rodo didelį pasimėgimą kurti, nors gyvenimo sąlygos tremtyje buvo labai nedėkingos. Menininkai, rašytojai, teatralai pasimėgėjo testuoti mūsų dvasinės kultūros darbą užsienyje, kai priešais bandė ją sunaikinti. Buvo daug nuveikta. Galima pasidžiaugti. Juo labiau, kad menininkai, suskilusieji į kraštutinius, ne visai sutardami dėl moderniosios dailės principų, grįžo prie bendro darbo.

Paroda buvo suorganizuota Vokietijoje. Patys menininkai surinko darbus, juri komisija juos išsijojo. Pagaliau amerikiečiai pasiėmė ją globoti. Parodos kilnojimo ir paruošimo darbas, dėl tam tikrų priežasčių, ne visur buvo sklandus, bet davė dvasinės naudos. Amerikiečiai pamatė, kad lietuviai nėra pasukinėję vietoje. O ir prie Lietuvos bylos žymiai prisidėjo.

Daugelis menininkų, šioje parodoje turinčių savo kūrinius, man jau žinomi. Bet Vytautas Kasiulis, gimęs 1918 m. Simne, Kauno Meno Mokyklos auklėtinis, ir Viktoras Petravičius, grafikas, taip pat Kauno Meno

VYTAUTAS K. JONYNAS — "Vasaros rūpesčiai" (Grafika)

Mokyklos auklėtinis, studijavęs Paryžiuje, — nauji talentai, kuriais reikia susidomėti. Kasiulis savo tapyba šioje parodoje gausus, bene septyni jo darbai išstatyti; du didelio formato: "Dailininko šeima" ir "Pabėgėliai". "Dailininko šeima" vienas iš geriausių šioje parodoje Kasiulio aliejaus tapybos darbų. Ant

ras, manau, bus pastebės tapyba "Negrė". Puikūs ir "Motina su kūdikiu". Kasiulis turi lakia vaizduotę ir daro didelį šuolį į pasaulinio meno lygį. Jis dar nėra sustojęs, gal būtų, tikrai pusiauaklyje. Jis ieško naujų formų, nori viską išbandyti, pažinti visas technikas ir priemones. Stengiasi juo arčiau prie jų prieiti. Kiekvieną darbą skirtingai traktuoją, kiekviena linija ir tekstas skirtingas. Laisvai valdo erdvę. Pvz., "Dailininko šeima", "Pabėgėliai", "Negrė" ir "Motina su kūdikiu" atrodo, lyg ne to paties autoriaus darbas. Bet geriau prisijūre, rasime, kad Vytautas Kasiulis, o ne kas kitas. Kasiulis nėra patenkintas tuo, ką įgijo vienoje mokykloje. Jisai nori pažinti kitus, kad surastų save.

Viktoras Petravičius, nors grafikas, bet ir dekoratyvinę tapybą gerai jaučia. Du jo dekoratyvinės tapybos kūrinių "Trys karaliai" ir "Tremtiniai" (al.) teikia malonų spalvų tekstą. Jisai labai originalus (nėsa kyčia, kad kiti neoriginalūs) grafikas. Anksčiau man rodėsi, kad Petravičiaus kompozicijos buvo truputį "formališkos", bet vėlesniu metu, ypač dekoratyviniuose kūriniuose, nepaprastai laisvas. Jisai "užmiršta" techniką, todėl jo tekstas ir visa faktūra tokia žavi ir meniška.

Jo spalvotas (parodai skelbti) plakatas taip pat turi visas meno sąvokas. Jisai geras lino meistras. Yra sukūręs didelio formato lino darbų. Petravičius progresuoja dekoratyvinės grafikos srityje.

Tenka grįžti prie tapybos. Čia randame dvi meno kryptis — klasiką ir vyraujančią moderniąją tapybą. Portretų srityje vyrauja Adomas Varnas su Fausto Kiršos, Bern. Brazdžio ir V. Galvanausko portretais. Spalvininkas Viktoras Vizgirda turi du "sultingus" aliejaus tapybos kūrinius: "Pavasari" ir "Piovėjus". Abudu tvirti, bet "Pavasaris", kaip mažesnio formato, meno atžvilgiu, tvirtesnis. Adolfo Valeškos "Natūrmortas" ir "Ponios portretas" taip pat spalvingi ir tvirti. Adomas Galdikas, moderniojo meno veteranas, savo "Bažnytkaimis" išplaukia labai švelnėmis, šviesiomis spalvomis ir laisva, kaip paprastai, technika. Skoningas ir geros tapybos darbas. Alfonsas Dargis, tremtyje sukėlęs "skandalą" su savo žemaičių vestuvėmis ar pan., man pirmą kartą matomas. Reikia

pasakyti, kad jo temperos tapyba "Pirmoji nuodėmė" ir "Bailis savo tapyba šioje parodoje gausus, bene septyni jo darbai išstatyti; du didelio formato: "Dailininko šeima" ir "Pabėgėliai". "Dailininko šeima" vienas iš geriausių šioje parodoje Kasiulio aliejaus tapybos darbų. Ant

ras, manau, bus pastebės tapyba "Negrė". Puikūs ir "Motina su kūdikiu". Kasiulis turi lakia vaizduotę ir daro didelį šuolį į pasaulinio meno lygį. Jis dar nėra sustojęs, gal būtų, tikrai pusiauaklyje. Jis ieško naujų formų, nori viską išbandyti, pažinti visas technikas ir priemones. Stengiasi juo arčiau prie jų prieiti. Kiekvieną darbą skirtingai traktuoją, kiekviena linija ir tekstas skirtingas. Laisvai valdo erdvę. Pvz., "Dailininko šeima", "Pabėgėliai", "Negrė" ir "Motina su kūdikiu" atrodo, lyg ne to paties autoriaus darbas. Bet geriau prisijūre, rasime, kad Vytautas Kasiulis, o ne kas kitas. Kasiulis nėra patenkintas tuo, ką įgijo vienoje mokykloje. Jisai nori pažinti kitus, kad surastų save.

Keramikos ir lipdybos skyriuje pažymėti šie vardai: Alex. ir Leonora Marčilioniai, Juozas Bakis, Juozas Janušis. Lietuviška keramika graži ir įdomi. J. Muloko ir Igno Končaus kryžių bei tautodailės darbai labai įdomūs.

Lietuviams patartina šią parodą pamatyti.

MENO INSTITUTO STUDENTŲ DARBŲ PARODA

Chicago Meno Institute visą šį mėnesį bus Meno Inst. meno mokyklos studentų darbų paroda. Paroda užima visas antrojo aukšto galerijas, nes eksponatų yra tūkstančiai.

Taikomojo meno skyriai čia gausiausiai meno ir planavimo darbas. Būtent: įvairios mašinų, tankai, motorai, radijo ir televizijos planai bei modeliai, rakandai, tekstilė, keramika ir t. t. Grafikos ir dekoratyvinio meno bei spalvų išdėstymas. Meno istorijos (1, 2 ir 3 metų kurso) pamokų iliustracijos praktikoje ir teorijoje. Fotografijos, litografijos, nuodijimo bei medžio rėžiniai. Skulptūra labai moderni, taikoma moderniems rakandams. Kambarių planai. Tapybos klasių skyrius gausus, bet nerodo didesnės pažangos. Spaulkėsioji tapyba — "kvarelė, natūrmortai ir pan. — kiek gyvenimi ir spalvingesni. Iš modelio klasių praktiško darbo visai nematyti.

ATSIDARO GOODMANO TEATRO SEZONAS

Rugsėjo mėn. 28 d. atsidarys garsusis Goodman teatro sezonas darbu "Želvio balso" komedijos vaidinimu. Veikalą parašė John Van Druten. Vaidinimas tęsis iki spalio 15 d. Biletus reikia iš anksto pirkti. Sezoniškai biletai papiginta kaina.

KADA BUS PASAULIO GRAZUOLĖ?

Pereitą savaitę aš spauda mirgėjo gražuolėmis. Austrė panelė Hanni Schall buvo išrinkta Europos grožio karaliene. Alabamos panelė Yolande Betbeze išrinkta Amerikos grožio karaliene. Šaltimiero rengtoji "lietuvių dienoj" (gegužinėje) buvo išrinkta lietuvių panelė Irene Protaitė grožio karaliene. O kiek tokių gražuolių renka beveik kiekviena Amerikos valsty-

bė bei miestas. Renka grožio karalienes ir ūkininkai: žiedų karalienes, kukurūzų karalienes ir pan.

Bet kada gi bus išrinkta pasaulio karalienė — TAIKA?

JEI TIKĖTI MALIKU, —

tai Sibiras turėtų būti geriausia vieta nuvargusiems ir seneliams pailsėti. Malikas saugumo taryboje pareiškė, kad Sovietų Sąjungoje esanti pilna ir absoliutiškai laisvė. Nėra ko stebėtis. Tenai viską sprendžia "liaudis". Visi teismai ir ekzekucijos vyksta liaudies vardu.

Atrodo, kad į Sibirą ir vergų stovyklas žmonės patys važiuoja. Daug lietuvių ten iškeliavo, tik ne savo valia!!

MENĄ PIGIAI ĮVERTINO

Garsusis dailininkas Grant Wood kartą tapė gamtovaizdį derlingoje lowos valstybėje. Atėjęs ūkininkas prie dailininko pasižiūrėjo, pakraipė galvą, atsitraukė, ir vėl priejo. Woodas paklausė: "Kas negero?" Ūkininkas vėl papurtė galvą: "Aš neduočiau nė 25 centų už akrą tavo žemės", atsakė ūkininkas.

"NAUJIENAS" skaito visų srovų žmonės: darbininkai, biznierių, profesionalai, dvasininkai, mokslininkai ir valstiejininkai.

SOTUS ALKANAM PADEK!

AID OVERSEAS, Inc., 2244 W. 23rd Place. CHICAGO 8, ILL. TELEFONAS VIRGINIA 7-8711.

AID OVERSEAS, INC., siūnia maisto siuntinius į Vokietiją ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS. Pristatymas trunka apie 18 dienų. Maisto siuntiniai pakuojami Europos sandėliuose, o užsakymai iš Chicago siunčiami AIR MAIL. Kely dingę siuntiniai keičiami kitais, nes pilnas draudimas. Reikalaukite pilno sąrašo.

SIUNTINYS Nr. 3 — \$6.60	SIUNTINYS Nr. 19 — \$9.95
4 sv. rūkytų lašinių	4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų	2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino	2 sv. margarino
1 sv. kiaušienos mėsos	2 sv. marmelado
SIUNTINYS Nr. 5 — \$5.60	SIUNTINYS Nr. 25
2 sv. rūkytų lašinių	4 sv. degintos kavos
2 sv. marmelado	4 sv. cukraus
2 sv. pupelių kavos	2 gabalėli tualeto muilo
2 sv. cukraus	SIUNTINYS Nr. 30
1 sv. margarino	A) 5 sv. degintos kavos \$6.50
SIUNTINYS Nr. 10 — \$6.40	B) 5 sv. deg. kavos skard. dėžutės \$7.00
2 sv. rūkytų lašinių	SIUNTINYS Nr. 93 — \$8.00
2 sv. kiaulinių taukų	5 sv. kiaušinių taukų
2 sv. margarino	5 sv. degintos kavos
2 sv. degintos kavos	SIUNTINYS Nr. 94
1 sv. sokolado	A) 5 sv. sokolado \$4.50
SIUNTINYS Nr. 12 — \$5.95	B) 8 sv. bisių medaus 4.30
2 sv. rūkytų lašinių	C) 5 sv. kakavos 3.40
2 sv. kiaušinių taukų	E) 20 sv. cukraus 3.80
3 sv. degintos kavos	F) 5.5 sv. margarino 3.50
1 sv. cukraus	

District Savings

SAUGI ir PELNINGA VIETA Taupymui

Valdžia Apdraudžia Taupymo Saskaitys

Kiekviena taupymo saskaita yra U. S. Valdžios agentūros apdrausta iki \$5,000.00. Taupyti galite kiek tik norite ir kada norite.

PELNINGAS DIVIDENDAS

Jūsų doleriai čia pakinkomi į darbą ir neša jums pelningą dividendą, kuris išmokamas kas šeši mėnesiai.

District Savings AND LOAN ASSOCIATION

3236 So. Halsted Street Phone: CALumet 5-4118

Jos. M. Mozeris, Secretary

TAUPYKIT DĖL ATEITIES

Pasidėkite savo taupomus pinigus į Chicago Savings and Loan Association.

KUR — kiekvieno taupomo indėliai yra apdrausti iki \$5,000 by an agency of the U. S. Government.
KUR — visada buvo ir yra išmokama aukštas dividendas visiems mūsų taupytojams.
KUR — pinigai kiekvienam taupytojui buvo ir yra išmokama ant pareikalavimo.
KUR — patarnavimas visuose finansiniuose reikaluose yra teisingas ir mandagus.

TURTAS VIRŠ 5 MILIJONŲ DOLERIŲ

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6234 SO. WESTERN AVE. JOHN PAKEL, President Telefonas: GROvehill 6-7575

DR. VAITUSH, OPT. LIETUVIS

Mano 30 metų praktikas jus garantavimas. Palengvina akių įtempimą, kuris esti priežastis galvos skaudėjimo, svajimo ar aptemimo, nervuotumui, skaudamą akių karštį, atitaiso trumparegystę ir toliaregystę. Prirengia teisingai akinius. Visuose atsitikimuose egzaminavimas daromas su elektra, parodant mažiausias klaidas. Speciali atkrepčiama, į mokyklos vaikus.

Val: nuo 10:00 ryto iki 7:30 v. v. Serečomis iki 6 valandos vakaro. o Nedėlio pagal sutartį. Daugely atsitikimų akys atitaisomos be ainių. Kainos pigiau kaip pirmiau.

4712 So. Ashland Ave. Phone Yards 7-1373

Dr. Kazimieras MICHEL OPTOMETRISTAS

Tikrina akis, pritaiko akinius, ištaiso kreivas akis be operacijos, turi modernius instrumentus akių bandymui. Kreipkitės į Dr. Michel dėl akių trūkumų: 35 metų praktika palengvina akių tyrimą, kuris atliekamas su didžiausiu rūpestingumu. Jei jūsų akys asaroja ar niežti, negalite siūlo įverti ir adatą, akys bijo aštrios šviesos, neįžiūrite skeltyti, užleikit pasitarti pas Dr. Michel — nieko neklausykite. Antras aukštas. 4654 SO. ASHLAND AVENUE Telefonas Yards 7-6616. Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro Geras patarnavimas. Kalbu Lietuviškai.

DR. G. SERNER LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS

25 metų patirtimas. Tel. Yards 7-1829. Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso. Ofisas ir Akinų Dirbtuvė 3401 SO. HALSTED STREET kampas 34th Street Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8 Trečiadieniais nuo 10 iki 12. Šeštadieniais nuo 10 iki 4 v. p.

Dr. R. P. Lutkus LIETUVIS REGISTRUOTAS OPTOMETRISTAS

Akių Egzaminavimas. Akinų Pritaikymas. Iš Lensų Pataisyimas. 7054 SO. WESTERN AVENUE Telefonas WALbrook 5-4353. Valandos: 7 iki 9 vakaro kasdien išskyrus ketvirtadienį. Šešt. 11-3.

Telefonas LAfayette 3-4151

DR. JOSEPH F. MEUS OPTOMETRIST

3982 ARCHER AVENUE CHICAGO 32, ILLINOIS. VALANDOS: 10:00 ryto — 6:00 popiet. Pirmadienį ir Ketv. 10 ryto — 9:00 vak.

DR. E. MARKUNAS

Lietuvis Optometristas. Akiniai taigpi pataisomi. 6859 SO. WESTERN AVE. Valandos: trečiadienį, penkt. ir šeštadienį nuo 7 iki 9 vak. Trečiadienį popiet pagal susitarimą. Ofiso telefonas WALbrook 5-6859. Rez. telefonas: DIVERsey 8-0165.

DR. A. A. RUDOKAS OPTOMETRISTAS

4701 So. Damen Ave. CHICAGO 9, ILL. Ofiso valandos: kasdien nuo 8 — 9 vakarais, išskyrus trečiadienį. Šeštadieniais nuo 10 ryto iki 6 vak. Saukite: YARDS 7-7381.

BAIKITE SAVO KANČIAS

arthritis, reumatizmo skausmus, raumenų įtampą, kosėjimą su šiomis slaptomis formulėmis, kurios ejo iš kartos į kartą. Sudėtos grynų žolių, daugelis jų yra reios ir brangios. Z-G ZOLIŲ ARBATA No. 2 — (\$1.25) — sėkmingai vartojama nuo reumatizmo, arthritės bei lumbago daugelio dekingų žmonių. Z-G ZOLIŲ ARBATA No. 17 — (\$1.00) — GARSIJO Škilvio Arbata teikia greitą ir rezultatyvų skilvio ligos. Puikiai luošėja vidurius, juos sunumuoja. STANIS Analysis SALVE — (\$1.00) — duoda STEBTINUS rezultatus. Ateikite arba atsiskite "money order". Gaunama geresniose aptiekose ir Wieboldt krautuose.

Z. G. Stanis Company 2822 ARCHER AVE. CHICAGO 8, ILL. Dept. 10.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE JŲŲ INSULIACIJOS PROBLEMĄS — DABAR YRA LAIKAS ĮRENGTI SAVO NAMĄ ŽIEMAI. MES TURIME IŠDIRBTA REPUTACIJĄ PILNO PASIRINKIMO A-1 RŪŠIES STAKO LEN-TŲ IR NAMAMS MATERIOLŲ.

CARR - MOODY LUMBER COMPANY 3039 So. Halsted Street Tel. Victory 2-1272 STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESOMANAI.

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVĖLUI!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė išūkus, neturėsite jokių nemalonių.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc. 222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043 Telefonas CEntral 6-5208. Generaliniai Agentai šių Kompanijų: COLUMBIA INSURANCE COMPANY, PEARL ASSURANCE COMPANY, LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY, MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO., MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY, AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO., MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA DR. P. JONIKAS

DĖL MILIJONO BŪLOS

(Tęsinys)

Arba vėl, ir minėtasis *diakonas* su savo giminės lytimis nėra taip lengvai išaiškinamas pagal siūlomąją taisyklę. Daugelis dabar rašo *diakonas*, kaip ir kitus šios rūšies šviesuomenės tarptautinius žodžius (plg. *dialektas*, *diemetras* ir kt.); taip ji randame rašomą ir ką tik minėtame žodyne, nors ten rašomas *milijonas*, *milijardas* su jotu. Ir iš tikrųjų, kaip jau esame minėję, ji galima laikyti ir tarptautiniu šviesuomenės skoliniu, taigi pagal duotąją taisyklę rašytinu be joto. Bet ar toji taisyklė neleistų ir *dijoko* (anksčiau dar *dijakas*) rašyti be joto? Juk *dijokas* tėra slavų kalbos lyties *diakonas* sutrumpinimas (lenk. *diakrus*, *d'jak*). Kadangi *diakonas* yra tarptautinis žodis, susiejamas su sen. graikų ir lotynų, taip pat žymesniųjų Vak. Europos kalbų lytimis, ir mūsų slavų kalbos perdirbinys *dijokas* yra, kad ir "mažiau", susiejamas su anomis lytimis. Paprastajam rašytojui gal ir neįmanoma susieti, bet kabininkas tai aiškiai susieja (juk kalbamojoje taisyklėje nepasakyta, kas ir kuriomis aplinkybėmis turi susieti).

Pagaliau ir minėtasis *forteplanas*, taip pat ir trumpintinis *pianus*, *pianinas* pagal duotąją taisyklę kelia abejonių. Tai yra italų kilmės tarptautinis žodis, vartojamas ir žymesnėse Vak. Europos kalbose. Jis ir su lot. žodžiu susiejamas, bet pastarajame nebūta jokio *ia*, jokio joto (lot. *planus* "lygus", išvirsts italų kalboje *piano*). Taigi šios lyties tik etimologiškai (žodžio kilmės) požiūriu tesusiejamas su lotynų kalba, bet jau nebe *ia* junginio, joto atveju. Ar ir tokiomis aplinkybėmis mes savąsias lytis turime rašyti be joto, iš siūlomąsios taisyklės nėra visai aišku.

Kaip matome, ši taisyklė nėra aiški, ypač praktikoje ji palieka abejonių, nevienos lyties rašybą neišaiškina.

Tad kyla klausimas, koks buvo reikalas vieną ligšiolinę išimčių turinčią rašybą keisti kita taip pat išimtimi. Net jei ir pasirodytų, kad siūlomąją naująją taisyklę tų išimčių mažiau beturi, vargu ar ji atneštų rašybos palengvinimą platesniems sluoksniams. Nes, mat, jei ligšiol pakako nujauti, kad kuris žodis čia plačiau liaudyje paplitis (žinoma, aiškios visiems ribos neturint), tai dabar reikės atsiminti daug akademiskesnį ir mažiau prieinamą kalbiškai nelavinant taisyklę: ar tarptautinė svetimybė yra susiejama su sen. graikų ir lotynų kalbomis, o taip pat ar ji iš tikrųjų vartojama svarbiausiose Vak. Europos kalbose. O jei tokio aiškaus palengvinimo nepasiekama, tai jau pats naujovės įvedimas, bent senąją rašybą mokantiems, tėra apsunkinimas.

Kokia tad belieka išeitis? Dabartinėmis aplinkybėmis tektų palikti prie senojo rašymo. Jau nevienos buvo rašyta, kad už tėvynės ribų nedidelei daliai lietuvių vienai pačiai tuo tarpu nedera keisti rašybos. Jei ir galima pakeisti rašymą vieno kito atskiros žodžio, dėl kurių ir anksčiau svyruota arba kurių kilmė nebuvo paaiškėjusi, tai jau netinka keisti atskirų rašybos principų, kaip ir šiuo atveju. Tačiau Pr. Skardžius mano, jog jo siūlomasis rašymas "yra ne koks nors principinis rašybos keitimas, kaip kad klaidingai galvoja P. Jonikas, bet tik mėginimas išlyginti ar aplyginti aiškias nevienodumybes". Iš šitokio trumpo teigimo, deja, aš niekaip negaliu įžiūrėti, kurtas P. Joniko klaidingas gavojimas slypi. Man rodos, kai kurių siūlymas rašyti pvz. *auštaitis*, *sluogsnis* vietoj *jablonskinių aukštaitis*, *sluogsnis* gali būti rašybos išlyginimas; dabar mūsų kalbininkams atrodo, jog šių žodžių kilmė aiški (neskirtina nuo *augti*, *sluogas*...), tad ir jie rašytini iš kilmės, kaip ir daugelis kitų, dėl kurių kilmės neabejota. (Tačiau ir tokiais atvejais būtų tvarkingiau, jei toks keitimas būtų kaip ir formaliai priimtas.) Bet tai yra atskiri atvejai. Tuo tarpu pvz. *milijonas* šalia *patriotas* — vienu atveju su jotu, kitu be joto — buvo rašoma ne dėl to, kad nebūtų buvusi aiški jų kilmė, bet dėl to, kad laikytasi principo, dėsno, jog skirtingos nesulaužėdusios ir sulaužėdusios lyties. Tai jau yra principas, bendras dėsni (nors konkrečiai atvejais, kaip

linome, griežtos ribos ir neįmanoma nurodyti), kuris čia vienu pagrindu sujungia visų eilę atskirų žodžių. To dėsno panaikinimas ir yra principinis keitimas.

Jei jau būtinai ryžtis rašymą keisti, tai, kaip jau esu aname straipsnyje rašęs, rašybą platesniems sluoksniams palengvinsime ir aiškiau ribą turėsi, ne diskutuojamaisiais atvejais visur rašydami jotą. Tiksliau sakant, turėtume rašyti, neskirstydami į grupes ir nepaisydami kilmės, visus bendrinčius pasiskolintuosius žodžius iš garsų (kaip ir kitais atvejais svetimosios kilmės žodžius rašome), t. y. su jotu: *patriotas*, *bijologija*, *milijonas*, *milijardas*, *grubijonas*, *fijoletinis*, *pijolka* (*fijolka*), *marijošius*, *amonijakas*, *salmijakas*, *šampijonas*, *kljentas* ir t. t. Sakau iš garsų, nes *milijoną* ir kt. bendrinėje kalboje tariame su jotu. Taip pat iš garsų rašytume ir visus lietuvių tikrinius vardus (lietuvių vardus, pavardes, Lietuvos vietovardžius): *Marijona*, *Marijonas*, *Matijošius*, *Marijošius*, *Gabrijolavičius*, *Marijampolė*, *Vilijampolė* ir t. t. Čia vienintelė, bet jau aiški išimtis būtų nelietuvių (kitų tautų ir kraštų) tikrinių vardų rašymas; juos rašytume ligšiol įprastu būdu. O pastaruosius, bent šviesuomeninei, rašome apskritai iš kilmės, tad ir toliau galėtume rašyti: *Diocletianas*, *Adrianopolis*, *Indiana*, *Indianapolis* ir t. t.

Bet Pr. Skardžius nelinkęs į tokį rašymą, nes jis, tas rašymas, "nerašes daugiau šalininkų". Tiksliau gal reiktų sakyti, jog toks rašymas neįsigalėjo, nes nelengva keisti rašybing tradiciją (to, žinoma, reikia nepamiršti ir dabartiniams keičėjams); antra, čia nepritarė administracinės įstaigos, nuo kurių priklausė pakeitimo įgyvendinimas. O rimtų bandymų minėta prasme visur rašyti jotą buvo, yra ir, žinoma, bus. Pvz. 1922 m. savo "Lenkų ir lietuvių kalbos žodyne", išleistame Vilniuje, jotą visur rašė A. Lalis, vėliau "Naujosios Romuvos" žurnale. 1933 m. tokį rašymą siūlė ir rašybos reformos komisija savo projekte, kurį pasirašė A. Salys, Pr. Skardžius ir J. Talmantas; gal jie ir dabar nėra visi nuo tokio rašymo atsimetę, bet rašo kitaip dėl to, kad jų pasiūlymas nebuvo atitinkamų įstaigų priimtas. Be abejo, ir daugiau yra joto rašybos šalininkų, nors jie visi spaudoje ir nepasigarsino. Pagaliau su jotu lyčių randame pakaišiotų net tuose pačiuose laikraščiuose, kurių kalbos skyrėsi peršaukiant rašymą. Kaip esu minėjęs, į laikraščių redakcijas nemaža ateina raštų, kur pvz. rašoma *patrijotas*, *patrijotizmas* su jotu. Dar didelis klausimas, ar — jau nusistatę čia rašybą keisti — daugiau žmonių pasisakytų už gana aiškų šokių joto rašymą, ar už tą neaiškų, kurį siūlo "Draugo" ir "Dirvos" kalbos skyrėliai.

Kai kurių antraeilių atskirų atvejų, Pr. Skardžius straipsnyje suminėti, nebelsidamas, norėčiau tik prikerti paaiškinimą dėl *Marijampolės* ir mano ryšium su tuo "tiesiog niekų rašymo", "tikrų galvojimo rezginių". Pr. Skardžius rašo: "...visų pirma lituanistas S. B. savo straipsnyje visai nieko nerašo apie šio vietovardžio (*Marijampolės*, P. J.) kilmę; apie tai panašiai ir aš niekad nesu nei galvojęs, nei viešai rašęs; aš nežinau, kad taip neišmintingai būtų rašęs ir kuris nors kitas iš mūsų kalbininkų. Tai yra, švelniaiariant, veržimasis pro atviras duris..." O iš tikrųjų čia reikalas yra paprastas. Visų pirma, iš kur Pr. Skardžius ištraukė, kad aš savo straipsnyje teturiu galvoje tai, ką S. B. parašė minėtajame "Draugo" straipsnyje? Aš kaip tik kreipiausi laišku į S. B. (t. y. ne į šias slapvaides, bet į tikrąjį jų nešiotoją) su klausimu, kaip manoma daryti su *Marijampolė*, atsisakius kalbamose svetimybėse nuo joto. Tai jis man ir atrasė, kad *Marijampolė* teksią rašyti su jotu ir ją reikią siesti su *Marija*. Štai ir tos devintinės! Be to, jis man vėliau ir kitą laišką parašė, kur pasisakė, kad tą pirmąjį parodęs Pr. Skardžiui, ir šis su tuo jo paaiškinimu sutikęs. Tai ir visas "galvojimo rezginių" atrazgymas... Aš čia teliečiu dalykinę Pr. Skardžiaus straipsnio pusę, bet ne nuotaikinę bei stilištinę, nes man terūpi paties dalyko objektyvinis aiškinimas, o ne kas kita.

(Galas)

SUSIPAŽINKITE SU NAUJAISIAIS ATEIVIAIS

Savo sumanumu jie lenktyniaujasi su senaisiais jankiais

I Ameriką jau atvyko 175,000 su viršum vadinamųjų DP. Vieni jų atvyko dar visai neseniai, o kiti — kiek anksčiau.

Ką jie veikia? Kaip jiems sekasi šioje šalyje įsikurti? I tuos klausimus pasiryžo atsakyti *The Christian Science Monitor* laikraštis. Jo bendradarbis John Bunker parašė net 12 ilgokų straipsnių, kurių, kaip jis teigia, tikslas yra supažindinti amerikiečius su naujai atvykusiais ateiviais.

John Bunker daugiausia aprašo Bostone ir jo apylinkėse gyvenančius tremtinius. Įvairių tautybių buvusius DP. Su jais jis turėjo progos susitikti, susipažinti. Jis stengėsi kiek galima daugiau patirti apie jų dabartinį bei praėitį gyvenimą.

Apie buvusius DP kalba jis labai šiltai. Savo sumanumu, sako jis, jie drąsiai gali lenktyniuotis su senais jankiais.

Tai jau didelis komplimentas. Amerikiečiai mėgsta girti savo "yankee ingenuity". Pasak jų, "jankis" sugeba išsiskirti ir iš kebliausios padėties.

Pasirodo, kad šiuo atveju kiek neatsilieka buvusieji DP. Štai du armėnai, kuriems teko tiesiog kryžiaus keliai iškentėti karo metu. Vienas jų iš Graikijos, o kitas — iš Kaukazo.

Nelaimė juos suvedė, nelaimė juos ir bičiuliais padarė. Pateko vokiečiams ir nelaisvę. Paskui atsidūrė DP stovykloje. Nei draugų, nei pažįstamų Amerikoje. Vis dėlto atsirado geraširdžių žmonių, kurie sudarė jiems reikalingus dokumentus.

Atvyko į Bostoną. Miestas didelis, miestas svetimas, — kur eisi, kur paguodos surasi. Pirmieji žingsniai buvo labai sunkūs, nežiūrint to, kad abu amatininkai, patyrę laikrodininkai. Darbo tokiems, ro-

dosi, visada galėtų susirasti. Pasak jų, Amerikoje laikrodžių milijonai, — juos net vaikučiai dėvi.

Bet štai nenugalima kliūtis, — kalbos nemokėjimas. Jiems atsakoma:

— Gaila, bet mūsų krautuvei reikalingas toks žmogus, kuris galėtų susikalbėti su kostumeriais. O jūs...

Padėtis tikrai nemaloni. Bet jie nenusimena. Atsirado gerų žmonių, kurie jiems padėjo savo biznį įkurti. Ir štai dabar tuodu armėnai visai neblogai verčiasi: darbo turį pakankamai ir jau sugeba su kostumeriais susikalbėti.

Lenkaitė. Ir vėlyta ir mėlyta. Dviem atvejais patekusi į bolševikų nagus. Kai tūkstantčiai lenkų buvo išlaisvinti iš sovietų vergijos, atgavo ir ji tada laisvę. Bet po to kryžiaus keliai nepasibaigė. Teko jai nemažai vargo kęsti Japonijoje, paskui Kinijoje. Pagaliau iš ten atsidūrė Vokietijoje ir pateko į DP stovyklą. Iš tos stovyklos atvyko į Bostoną. Dirba krautuvėje, kur išrūpino darbo sutartį ir savo sužadėtinui. Netrukus jos sužadėtinis (jis yra daktaras) atvyks iš Vokietijos į Bostoną.

Lietuvių šeima. Iš Vokietijos ji atvyko palyginti neseniai. Tiek vyras, tiek žmona tuoj pradėjo dirbti. Dirbti ir taupyti pinigų. Per trumpą laiką jie sutaupė tiek, kad galėjo jau galvoti apie namelio įsigijimą. Patys sutaupė vieną kitą šimtą, paskolos pavidalu iš kitų gavo kiek pinigų, — ir jie jau namų savininkai.

Tokių pavyzdžių Bunker priveda daugybę. Naujieji ateiviai, sako jis, sugeba įsikurti. Niekam naštos jie nesudaro. Kaip tik priešingai, — Amerikai jie atneš labai daug naujos.

PLANINGAS
TAUPYMAS
VISUOMET
MOKA GERUS
DIVIDENDUS

PRADĖKITE
TAUPYTI
ŠIANDIEN!

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
Chartered and Supervised by the United States Government
2202 WEST CERMAR ROAD CHICAGO 8, ILLINOIS
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. TEL.—Virginia 7-7747

Apskrito meto
šilimos apsaugai
Cities Service
siūlo jums daugiau

DARBINGESNIS DEGTUVO
OPERAVIMAS su nuostabia šilumos Tarnyba, kuri pažymi, kiek kuro jūsų furnasas eikvoja... kokią tikrai pritaikymo reikia aukščiausiam našumui.

TAUPESNI ALYVOS DEG-
TŲVAI didesniais šildymo smagumui su daug mažesniu alyvos vartojimu negu paprastų degtųvų. Stipri būdovė taupo taipgi pataisų išlaidas.

VIENODŽIAU - DEGANTI
ALYVA švaresnei, saugesnei šilumai, kuri padeda visai šeimai išlaikyti geriausią sveikatą. Atminkit, kad eikvojant mažiau, mokat mažiau, kurdami aukštosios kokybės Cities Service Fuel Oil.

Šildykite Saugiai, Smagiai ir Taupiai... Šildykite
The Cities Service Būdu... Pašaukit Mus Šiandien!

CITIES SERVICE OIL CO.
3200 South Western Avenue
FRONTIER 6-2600

CITIES SERVICE

Reikalas, kuris sujūdina žmones

East Chicago gyventojai grąsina pulsia tarybą dėl to, kad iš Roosevelt High School futbolo patarėjų vietos atsisakė du žmonės. Mat, lig šiol mokyklos futbolo komanda buvo garsi, o dabar, tiems patarėjams pasitraukus, bijoma smukimo. Kaip jau buvo rašyta, anksčiau mokiniai dėl to buvo paskelbę net streiką.

Vienu žodžiu, kad ne tokie, tai kitokie rūpesčiai nesiliauja pasaulio slėgę...

PAMOKOS
Anglų Kalbos
Lietuvių Kalbos
Stenografijos
Mašinėle Rašymo
Aritmetikos
Pilietybės

MOKSLO LAIKAS:
Nuo 9 ryto iki 3 po pietų ir nuo 7 iki 9 val. vakaro.

AMERIKOS LIETUVIŲ MOKYKLA
816 W. 33rd Pl., Chicago 8, Ill.

ANGLŲ KALBA SVETUR GIMUSIEM
Jūs galite išmokti skaityti, rašyti ir kalbėti angliškai greitai ir gerai.

Atskiros klasės naujai atvykusiems — kalbėsiant angliškai nuo 1-os dienos. Taipgi pranašesnis ir aukštesnės klasės kursas padės pasirokti geriam darbams, kuriems anglų kalba reikalinga.

Telefonuokit arba rašykite Donald Bolander ŠIANDIEN! Reikalaukit biuletenio dykai.

Klasės prasideda rugsėjo 25-tą.

ENGLISH STUDY GROUPS
Dep't. N-303, 41 E. Pearson St. (Kertė Wabash, 1 bl. šiaurę nuo Chicago Ave.)
DELAWARE 7-6612.

VISKO UŽTEKŲ TŲJ PRISTATOM

Baldai, šaldytuvai, pečiai, skalbiamos mašinos, lovos, matrasai, kilimai. Radio, televizijos setai, baldai vaikams.

Zemos kainos, lengvi išmokėjimai

DIDELIS PASIRINKIMAS
Baldai pagal užsakymą.

ROOSEVELT Furniture Co., Inc.
2310 W. Roosevelt Rd.
SEeley 3-4711

SIUNTINIAI I LIETUVĄ
visus mokesčius čia sumokėjus
100% apdrausta

DRABUŽIAI GYDUOLIS
ir t. t.

Jūsų giminės gauna be jokių jiems išlaidų

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
220 SO. STATE ST., CHICAGO
Tel WABash 2-9354

Atdara šeštadien. iki 1:30 popiet.

SAVAITRAŠTIS "ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSAS"

U. S. A. metams kainuoja Galima išsirašyti per "Naujienas" arba tiesioginiai, adresuojant:

Du doleriai

"A. L. Balsas"
Casilla de Correo 303, Buenos Aires, Argentina.

Pasitobulinkit anglų kalboj dabar **SPECIALUS**
15 savaitių anglų kalbos kursai svetur gimusiems. Draugiškas mokymo pasas jums išmokyti tarmės, gramatikos ir pašnekos. Išmokit switchboard, receptionist, rašymo mašinėlę. Pradėkite bet kada. Kursai dienom ir vakarais.

NORTHWESTERN BUSINESS COLLEGE OF CHICAGO, INC.
2405 W. Armitage. AR 6-1788.

FURNASŲ BOILERIŲ PEČIŲ PATAISYMAIS DALYS!

Tik paminėkite vardą dalies, kokios jums reikia, vardą ir numerį furnaso, pečiaus arba boilerio — ir mes parūpinsime dalis — garantuojame, kad tiks!

KETURIOS DIDELĖS KRAUTUVĖS CHICAGOJE

NORTHWESTERN STOVE REPAIR CO.

662 W. ROOSEVELT ROAD
312 WEST 63rd STREET
2323 MILWAUKEE AVENUE
8812 S. COMMERCIAL AVE.

MONroe 6-6600

PROGRESS LIETUVIŲ BENDROVĖS KRAUTUVĖS
PEČIAI, ŠALDYTUVAI, TELEVIZIJOS APARATAI, SKALBIAMOS MAŠINOS, BALDAI, MATAI, KILIMAI, LOVOS IR VAIKŲ BALDAI.

Didžiausias Pasirinkimas
MAŽIAUSIOS KAINOS
Lengviausi išmokėjimai.

Baldai Padaromi
Pagal Užsakymą

PROGRESS FURNITURE CO.
3224 SO. HALSTED ST.
Tel. Victory 2-4226
4183 ARCHER AVE.
Tel. LAfayette 3-3171
CHICAGO, ILL.

Leidžiame lietuviškas radio programas antradieniais 7:30 valandą vakare iš stoties WGES, 5000 watts—1390 kil.

BEGALINĖ ŠAKNIS
Begalinė Šaknis (Musk Roots) auga ir Lietuvoje, ir ten ją vadina begaline, nes niekas nėra suradęs jos galo. Prieš 200 metų Lietuviai gydėdavosi Begaline Šaknimi nuo aziatškos choleros, nuo visokių karščiavimų, nuo vidurių uždegimų ir atliuosavimų sukurkintų ir neveiklių sanarių. Begalinė gera nuo visokių nervų ligų, nuo geltligės, nuo isterijų; kiti vartoja begalinę ir nuo nuomario ir paralizijos. Pasidaryk begalinės arbatos ir gerk. Prisiundiam į jūsų namus. Begalinės svaras \$7.00, už \$1.00 dvi uncijos.

ALEXANDER'S
414 West Broadway
South Boston 27, Mass.

Skaitykite ir kitus paraginkite skaityti "NAUJENAS"

TA BUICKA ŠIANDIEN GALITE GAUTI PAS

Milda Buick Sales
Dan Kuraitis, Jonas Rodinas, Vincas Parėdnis ir Antanas Bačkys.
907 W. 35th STREET Tel. LAfayette 3-2022

NAUJENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Publ. Co., Inc.
1739 South Halsted Street, Chicago 8, Ill. Phone CA 6-8500

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates:
\$7.00 per year in Canada
\$7.00 per year outside of Chicago
\$3.00 per year in Chicago
4 cents per copy

Užsakymo kaina:
Chicagoje—paštu: \$9.00
Metams 4.50
Pusei metų 2.25
Trims mėnesiams 1.00
Vienam mėnesiui90
Chicagoje per išnešiotojus:
Viena kopija 4c
Savaitei 2c
Mėnesiui90

Jungtinėse Valstybėse, ne Chicagoje:
Metams \$7.00
Pusei metų 3.50
Trims mėnesiams 2.00
Užsienioose:
Metams \$10.00
Pusei metų 5.50
Trims mėnesiams 3.00

Naujienos eina kasdien išskiriant sekamąsias: Leidykla Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill. Tel. CA 6-8500.
Pinigų reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

Smūgis Priešo Užnugaryje

Jungtinių Tautų jėgos įsiveržė iš dviejų pusių į priešo užimtą teritoriją Korėjoje. Pusiasalio rytiniame šone išlipo trijos vietos, virš Pohang uosto, Korėjos Respublikos kareivių batalijonas; o vakariniame šone Amerikos marinai ir pėstininkų korpusas paėmė Wolmi salos tvirtovę ir įsibriovė į Inchon uostą, ties buvusiąja Korėjos sostine Seoul. Su pėstininkais išlipo į krantą Inchone ir vyriausias Jungtinių Tautų ginkluotųjų jėgų vadas gen. MacArthur.

Tas faktas, kad pats gen. MacArthur asmeniškai vadovauja šiai drąsiai ekspedicijai prieš užnugaryje, leidžia manyti, jogei planas buvo rūpestingai paruoštas ir žada būti sėkmingas. Vyriausias vadas nerizikuotų savo prestižu, dalyvaudamas abejingame žygyje, kuris jeigu nepasisektų, reikštų skaudų smūgį Jungtinių Tautų jėgoms ir jų vadovybei.

Bet žygio pasisekimas gali atnešti katastrofą šiaurės agresoriams.

Amerikiečiai iš vakarų pusės, Korėjos respublikiečiai iš rytų stengsis susisiekti vieni su kitais skersai pusiasalį, atkirsdami komunistų armiją pietuose nuo jos bazių. Šiai gresia pavojus būti sunaikintai. Visas šiaurės korėjiečių frontas į pietus nuo 38-ios paralelės tada kaip bemažantys susmuktų.

Tada jų didysis "bosas" Kremliuje, kuris tą kriminalinę agresiją suplanavo, būtų pastatytas prieš keblių klausimą: ar siųsti į Korėją, per Jalu upę, Madžūrijoje laikomas atsargas — ar leisti Jungtinių Tautų jėgoms pribagti šiaurės korėjiečius ir užimti visą pusiasalį. Tai bus kritingas momentas šiame Tolimųjų Rytų konflikte.

Bet kol kas žiūrėsime, kaip vystysis MacArthur'o pradėtasai kontr-ofensyvos žygis.

Bijo Tyrinėjimo

Sovietų Rusija 45-tu kartu panaudojo "veto", kai jos delegatas balsavo Saugumo Taryboje prieš Amerikos pasiūlymą, kad Jungtinių Tautų komisija būtų pasiųsta į Mandžūriją ištirti vietoje Kinijos komunistų skundą, jogei Amerikos lėktuvai metę bombas Mandžūrijos teritorijoje.

Jakov Malik plūdo Jungtines Valstybes "žmogžudžiais" ir "kriminalistais" ir sakė, kad jokio tyrinėjimo nebereikia, nes Jungtinės Valstybės, "jau prisipažino esančios kaltos". Įprastu jam būdu Malikas melavo.

Jungtinių Valstybių delegatas Austin yra pareiškęs, kad Amerikos lėktuvas "galėjo" per klaidą įskristi į Mandžūrijos teritoriją, ir jeigu bešališka tarptautinė komisija, ištyrusi tą incidentą, surastų, kad lėktuvo bombos ką nors užmušė arba padarė kitokios žalos, tai Jungtinės Valstybės sutiktų nuostolius atlyginti. Vadinasi, Jungtinės Valstybės reikalavo bešališko tyrinėjimo. O Malikas teigia, kad jos "prisipažino"!

Tyrinėjimo Kremlius nenori. Jisai bijo, kad Jungtinių Tautų komisija, atvykusi į Mandžūriją, užtikis tenai

tą, ką bolševikai slepia nuo pasaulio akių: kariuomenės, atsargas, paruoštas Korėjos karui, ir ginklų sandėlius, iš kurių tankai, patrankos ir amunicija yra siunčiami į frontą Korėjoje. Stalinas nenori, kad Jungtinės Tautos turėtų naujų jo kaltės įrodymų Korėjos agresijoje.

Bet Maskvos pozicija pasidarė visai juokinga. Ji triukšmingai rėmė Kinijos komunistų skundą, o dabar ji priešinasi skundo ištyrimui!

A P Ž V A L G A

F. J. BAGOČIUS SVEIKSTA

"Naujienose" neseniai buvo įdėta žinia iš Bostono, kad adv. F. J. Bagočius labai sunkiai sergas. Bet šios savaitės "Keleivis" praneša, kad ligonis, taisosi.

Rugpjūčio 10 d. Bagočius jau pradėjo vaikščioti. Ligoninėje jį lanko jo draugai.

SENOJI REPUBLIKONŲ PARTIJA "MIRĖ"

Antradienio pirminiuose rinkimuose, New Hampshire valstybėje, laimėjo nežymia balsų dauguma nominaciją į JAV senatą dabartinis senatorius Tobey, vienas iš pažangesniųjų republikonų. Prieš jį smarkiai kovoję dešinieji republikonai.

Matyt, pusėtinai supykęs ant savo oponentų, kurie dėjo visas pastangas jį sumušti, sen. Tobey po rinkimų pareiškė, kad republikonų partijos vadovybė privalo būti perduota liberalinio nusistatymo žmonėms, nes

"Senoji republikonų partija yra mirusi. Ji mirė, kadangi ji nesugeba ir nenori nieko išmokyti."

DARBININKŲ KONGRESAS ATMETĖ KOMUNISTUS

Kanados profesinių sąjungų kongreso mandatų komisija atmetė mandatus dviejų dešimčių delegatų, išrinktų į metinį kongreso suvažiavimą, kuris dabar vyksta Montrealyje. Jie yra įtarti kaip komunistai.

Šeši delegatai apeliavo į kongresą, bet suvažiavimas 30 prieš 1 balsų proporcią patvirtino komisijos nutarimą.

Išrinktas aštuntam terminui kongreso prezidentas Percy Bengough pasakė, kad esą sunku įrodyti, jogei tie delegatai priklauso komunistų partijai, bet jeigu yra įtarimas, kurio jie neatremia, tai organizacija turi nuo jų apsisaugoti.

Kanados profesinių sąjungų kongresas (Trades and Labor Congress of Canada) yra susijęs su Amerikos Darbo Federacija. Pirmiau komunistai buvo jame įtakingi.

"NAUJENOS" — nesemtamais žiniomis ir išminties šaltinis. Skaitykite jį ir kitus raginkite skaityti.

ŠIAURĖS KORĖJIEČIAI KALTI

Jungtinių Tautų Korėjos Komisija pateikė visuotiniam JT seimui, kuris susirinks rugsėjo 19 d., pranešimą apie karą Korėjoje. Komisija griežtai paneigė Rusijos kaltinimą, kad pietiniai korėjiečiai pirmi pradėję karo veiksmus, įsiverždami į šiaurės Korėją per 38-ją paralelę. Savo pranešime ji sako:

"Visa komisija yra tos nuomonės, kad Korėjos Respublika nieku būdu nebūtų galėjusi daryti puolimo žygio per tą paralelę"

Turėdama savo atstovus pačioje Korėjoje, komisija žinojo, kad Korėjos Respublika (pietinė Korėja) buvo menkai apginkluota ir visai nepasiruošusi puolimo karui.

O šiaurės korėjiečiai smarkiai ginklavosi. Jau sausio mėnesį buvo patirta, kad jie turi armiją iš 175,000 vyrų ir rengiasi pulkti Korėjos Respubliką. Gegužės 12 d. Korėjos militarinės žvalgybos viršininkas pulk. Chang Do Young pasakė JT komisijai, kad šiaurės korėjiečiai gali netrukus pradėti įsiveržimą. Jisai rėmė savo įspėjimą trimis dalykais:

Šiaurės Korėjos armijos padidėjimu, parinktu kariuomenės dalinių sukoncentravimu prie 38-ios paralelės ir partizaninių būrių organizavimu Korėjos Respublikos apsigynimo jėgoms išmėginti.

Apie tai buvo pasakyta ir Jungtinių Valstybių karinės misijos viršininkui brigados generolui Roberts'ui. Bet jisai nekreipė dėmesio į tą įspėjimą.

O po šešių savaitių šiaurės korėjiečiai pradėjo karą!

Jungtinių Tautų komisija visą kaltę dėl šio karo mato šiaurės Korėjos komunistinio režimo pusėje. Ji sako, kad tai yra seniai suplanuotos ir nepateisinamos agresijos aktas. Tačiau komisija ne viską pasakė. Šiaurės korėjiečius apginklavo ir paruošė šitam agresijos žygiui Maskvos Kremlius. Jo įsakymu žygis buvo ir pradėtas.

Vyriausias karo kriminalistas todėl yra Stalinas. Kam šitą faktą slėpti?

DU EX-KLIERIKAI

"Laisviečiai" iškėlė banketą New Yorke daktarui Jonui

Kaškiauciui (Kaškevičiui), daug kartų sėdėjusiam kalėjime už neteisėtų operacijų darymą moterims, bet gausiai rėmusiam komunistų veiklą pinigais ir raštais.

Banketė Rojus Mizara pastebėjo, kad priešais Kaškiaucių sėdi buvęs kartu su juo klierikas Vincas Tauras (Vidikas). Paskui kalbėjo Tauras, kuris dabar dirba "Laisvės" redakcijoje ir pasakė, "jog seminarijos laikais jaunuolis Kaškiaucių buvo gabiausias ir gražiausias klierikas".

Vidikas-Tauras vienu laiku redagavo Dr. J. Šliupo įsteigtą Philadelphiaje socialistinę "Kovą" ir buvo bolševizmo priešinys. Bet 1916 m. atvykęs į Jungtines Valstybes Vincas Mickevičius-Kapsukas gavo darbą "Kovoje", kaip redaktoriaus pagalbininkas, ir atvertė jį į Leniną "viera". Mickevičius irgi buvo ex-klierikas. (Vėliau jisai išvažiavo į Rusiją.)

Jungtines Valstybes 1917 m. stojo į karą. Tačiau prie "Kovos" susispietusių r-r-revoliucininkai bandė jį sulaukyti ir slapta atspausdino lapelį, agituodami lietuvius neiti į kariuomenę ir prieštintis karui. Jisai buvo išsiuntinėtasi "patikimiesiems draugams", kad jie paskleistų jį. Kelios kopijos pateko į valdžios rankas. Atėjo į "Kovos" patalpas policija pasiteirauti, kas tą literatūrą spausdina.

Revoliucininkai išbėgiojo, tik administratorius Juozas Šukys gavo teisintis. "Kova" daugiau nebeišėjo. Sustojė ir mėnesinis žurnalas "Naujoji Gadybė", kuri ten pat būdavo spausdinama. "Kovos" spaustuvė vėliau komunistai pavogė ir atgabeno į Chicago savo laikraščiu leisti.

Juozas Šukys atliko bausmę kalėjime ir, pakeitęs savo pavardę į Sakalauską, apsigyveno Grand Rapids, Mich. Bet jisai troško pamatyti bolševikų rojų ir išvažiavo su žmona (buvusia Benesevičiute) į Sovietų Sąjungą. Minske gavo Liaudies Namų prižiūrėtojo darbą ir pradžioje buvo labai patenkintas. Buvo net apdovanotas "stachanoviška" premija. Tačiau toliau dalykai pradėjo ateiti blogyn. Šukio žmona raišė savo draugams Jungtinėse Valstybėse, kad jos vyras vos bėpaeinąs, bet vistiek turis dirbti; o ji beveik apakusi nuo siuvimo blogoje šviesoje. Juodu neturėję už ką laikraščius užsiprenumeruoti ir prašė amerikiečių pagalbos.

Po to apie juos daugiau nebuvo girdėti. Šukio-Sakalauskos draugai gavo aplinkiniams keliais žinių, kad vienoje iš partijos "cistkų" jisai buvęs likviduotas. Bet komunistų vadai tylėjo. Pagaliau "pats" Bimba kokia tai proga pareiškė, kad Šukys nusikaltė ir užsipelnė savo bausmę. Nežinia,

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

VLIKO ir VT pirmininko M. Krupavičiaus atsakymas į amerikiečių žurnalisto p. Leonard J. Schweitzer paklausimus aktualiaisiais politikos klausimais

(Tęsinys)

Bažnyčią bolševikai laiko viena iš didžiausių bolševizmui įsigalėti kliūčių. Jos įtakai išrauti ir Lietuvoje, kaip dabar Čekoslovakijoje, bolševikai buvo mėginę Bažnyčią skaldyti, organizuodami "tautinę" bažnyčią, nepriklausomą nuo Romos. Nesulaukę jokio pasisekimo metė "tautinę" bažnyčios organizavimą ir griebėsi aštrių priemonių Bažnyčios veikimą varžyti. Didžioji dalis kunigų, apkaltinti sabotažu ir kontrevoliucija, buvo deportuoti. Beliko krašte ne daugiau kaip 30% visų buvusių kunigų. Iš 10 vyskupų telikę tik vienas 75 metų ir tas pats gyvena nelegalinėje padėtyje. Bažnyčių dalis uždarytos ir paverstos sandėliais. Už bažnyčios lankymą įvestas valdžiai mokestis (7 rb.) kaip į pasilinksinimo namus. Kunigai apdėti trigubais mokesčiais, bažnyčios taip pat. Pasikutiniais metais vidutinio dydžio parapija metams turėjo sumokėti už savo bažnyčią apie 30,000 rb. (darbininkas uždirba metams apie 3,500 rb.). Jokių religinio turinio laikraščių, net maldaknygių neleidžiama spausdinti. Bažnyčią lankantieji mokytojai ir tarnautojai atleidžiami iš tarnybos, bažnyčias lankančių moksleivių tėvai išsiskaidomi gimnazijų komsorgų perspėjimui, kad vaikams draudžiama atlikti religines praktikas, ir už mokyklos sienų uždrausta moksleiviams dėstyti religinius dalykus... Šalia šitų ir kitokių represijų pridėkim aktyvią propagandą prieš religiją, Vatikaną, kunigus spaudoje, mokykloje, mitinguose.

4. Ar valdžia vykdoma vietinių komunistų ar atsiųstų iš Sovietų Sąjungos?

Kaip principas — valdžia turi pereiti į rankas iš Maskvos atsiųstų komunistų. Šitas principas vykdomas laipsniškai. Pabaltijo valstybės okupuojant ir priekį buvo iškisti vietiniai komunistai ar sovietiško režimo simpatikai. Sovietų emisaras, lėktuvu iš Maskvos atskridęs Dekanozovas, tik iš užkulio dirigavo okupaciją ir naujo režimo įvedimą. Sudarytoje "liaudies vyriausybėje" Jagoda, ar Ežovas ji "sulikvidavo".

Tai ex-klieriko Kapsuko demagogijos auka. O ex-klierikai Kaškiaucių ir Vidikas-Tauras dar tebetiki bolševizmu. Į Stalino rojų juodu už joki pinigą nevažiųtu apsigyventi. Daug patogių gėrėtis juo iš tolo ir "vargti" Dėdės Samo žemėje.

6. Gal būt, jūs prisidedat prie nuomonės Mikolaičiko, Dimitrovo ir Maček'o, kurie sako, kad tolesnėje perspektyvoje tik pergalingas karas prieš Sovietų Sąjungą gali užtikrinti jai tautoms laisvę?

(Bus daugiau)

SENIAUSIEJI PASAULIETINIAI

LITERATŪROS TEKSTAI

LIETUVIŲ KALBA

Rašo PROF. VACLOVAS BIRŽISKA

(Tęsinys)

Tais pačiais metais, kada pasirodė anoji Tarvainio knygtė, studijavęs Vilniaus akademijoje, o 1638 m. tęsęs tas studijas Romoje Benediktas Petravičius, šiaip tuo tarpu mums dar nepaaiškęsios biografijos, 1638 m. bendradarbiavo panašaus turinio, kaip ir anoji 1589 m. knygtė leidinyje, kada Jonas Jokūbas Bouchard'as 1638 m. Romoje išleido mirusio Mikalojaus Klaidijaus de Peires'o garbei rinkinį, lotyniškai pavadintą "Monumentum Romanum Nicolae Claudii Fabricio Perescio (itališkai: Componimenti funerali per la memoria del Signor di Peires)". Čia Peires'as buvo garbinamas 40 įvairių kalbų ir knygtės paskutinėje dalyje, pavadintoje "Panglossia, sive Generis humani lessus in funere deficiit sui, Nicolai Claudii Perescii", buvo išspausdintas ir Benediktas Petravičius pasirašytas lietuviškas šešiailis: "Numire Claudius uns wiena Muzu Mayle, Lietuviu garbe, scieste wysokios priuale..." Pats Petravičius,

1634 m. išleidęs Adomo ir Elžbietos Kazanavičių jungtinių panegiriką, jokiais kitais savo darbais mums nėra žinomas. Jo eilėraštis buvo pakartotas M. Stankevičiaus bibliografijoje dar 1889 m., J. Gerulio "Seniuose lietuvių skaitymuose" 1927 m. ir Mykolo Biržiškos "Rinkiniuose senovės mūsų raštuose" 1927 m.

1648 m. atvykus į Vilnių Lietuvos Didžiajam Kunigaikščiui Vladislavui IV su žmona Liudvika Marija ir sustojus Lukiškyje, ta proga Vilniaus jėzuitai išleido knygtę, pavadintą "Ver Lukiskanum ad Serenissimum Maiestatium praesentium efflorescens", kurios devintame puslapyje buvo duota nauja antraštė "Cartamen lingvarum, quae inter personas Societatis Jesu Sui Maiestatibus subditas in Hoc Loco Reperiuntur, Paucos Ob Festinationem Omisiss". Šiame skirsnelyje įdėti sveikinimai 18 įvairių kalbų, o jo pabaigoje, ir lietuviškas dvielis "Džiaugias ziedalaj kad iump atėjo Karalay, Saulas iszwido meto nelaukia prazido". Šis lietuviškas tekstelis buvo išspausdintas greta latviško ir lenkiško. Nėra abejonės, kad visą šį rinkinį paskelbė tuometinis akademijos poetikos ir iškalbingumo profesorius Jonas Chodźinski (gimęs 1600 m. ir miręs Pašaušyje 1666 m. balandžio 22 d.), kuris jau 1639 m. panašia proga, Vladislavui IV atvykus į Vilnių su pirmąja savo žmona Cecilija Renata, buvo išleidęs rinkinį, visai panašiai pavadintą — "Florae Lukiscianae amoenitas". Tik nėra dar aišku, ar jis pats parašė ir aną lietuviškąjį dvielį; bet, greičiausia, tai jo darbas, nes jis, kad ir kilimo len-

kas, bet iš mažens gyvendamas Vilniuje, čia mokėsis, čia stoja ir noviciatą, studijavęs akademijoje, o vėliau čia ir profesorius, turėjo pakankamai progos ir galimumo pramokti gerai lietuviškai.

Po to veik 80 metų naujos rūšies bandymų nebeužtikame, jei bent prie šios pasaulietinių eilėraščių rūšies galima būtų priskirti jau anksčiau minėtus Prano Šrubauskio "Balse širdies" išspausdintąsias istorines giesmes, parašytas ar paties Šrubauskio ar Jono Jaknavičiaus. Bet ir čia ilgai nieko galėtumėte surasti. Štai pvz. Ruigys savo 1747 m. "Be trachtung der littauischen Sprache" tarp ko kita rašo, kad, būdamas jaunas, jis lankėsis Didžiojoje Lietuvoje, kur girdėjęs dainą "O apynėli žaliūkėli", kurią parašęs vienas "šaukus Kauno burmistras". Kadangi Ruigys buvo Kaune 1698 m., tai, matyti, apie tą laiką buvo parašyta ir ana dainelė eilėraštis. Ligi šiol dar nebuvo aišku, kas anuo laiku yra buvęs Kauno burmistras; spėdavau, kad gal tas pats "Kauno chirurgas", kurio vokišką eilėrašį, ironiškai aprašantį Lietuvą, iš Motiejaus Pretorijaus palikto rankraščio 1723 m. išspausdino M. Lilienthalis "Erleutertes Preussen" žurnale. Mykolas Biržiška spėjo, kad gal to paties Kauno burmistro darbo yra ir Simano Daukanio paskelbtas eilėraštis "Mieželis drūtas — labai sugrūstas" ir "Mieželio lapai platūs yr labai", o L. Gira siūlė jam priskirti dar ir 1868 m. Prano Užupio užrašytą trijų posmų dainą "Kad Dievas duotų giedrių dienele, Eisim į lauką mieželių sėti". Jau pasku-

tinuoju laiku man pavyko išaiškinti, kad anas Kauno burmistras tai Jokūbas Preisas-Pannonijus (gimęs 1623 m. ir miręs 1710 II 18), o anas "Kauno chirurgas" — jo žentas Enrikas Pretorijus (gimęs 1664 m. ir miręs 1710 VIII 13).

Kiek kitos rūšies buvo bandymai įvesti lietuvių kalbą ir į mokyklinius vaidinimus, vadinamąsias dramas. Šios dramos buvo vaidinamos tiek Vilniuje, tiek provincijos jėzuitų kolegijose jau nuo XVI a. pabaigos. Nemaža jų buvo išspausdinta atskirais leidiniais, kitos tezinomos iš rankraščių, bet visos jos buvo rašomos daugiausia lotyniškai, retkarčiais ir lenkiškai. Tačiau yra išlikusios ir dvi rankraštinės dramos su plačiais žemaitiškais pasaulietiniais įtarpais; abidvi jos vaidintos Krauzuose apie 1677 m. Tai "Chleb zwycięski w Gedeonie nad Medyanitami tryumphuigycym figurowany" ir kita drama apie Vytenį. Jas abidvi parašė kunigas Gabriėlius Šimkevičius (gimęs 1644 V 13 ir miręs Vilniuje 1709 I 10), vėliau žinomas savo lietuviškais pamokslais, sakytais Vilniuje šv. Jono bažnyčioje, ir lietuviškomis kalėdinėmis giesmėmis. Šias intermedijas surado ir iš jų 1891 m. plačias ištraukas paskelbė A. Brückneris, o iš jo Mykolas Biržiška 1918 m. išspausdintame "Jėzuitų mokyklos teatro" (pakartota "Is mūsų kultūros ir literatūros istorijos") ir 1927 m. "Rinkiniuose mūsų senovės raštuose".

(Bus daugiau)

J. PUZINAS

LIETUVIŲ KILMĖS TEORIJOS AMŽIŲ BŪVYJE

(Tęsinys)

Lietuvių protėviai bus atvykę į šį kraštą, kaip rašo Mykolas Lietuvius, pasiūstus iš Romos į kolonijas ginti sienų nuo skitų. Tačiau patikimesnė esanti kita nuomonė, tvirtinanti, kad romėnai čia atklydę, kai Julijaus Cezario metu jų beplaukiantį Britanijon laivyną audra išsklaidžiusi. Tada, esą, mūsų protėvių laivai bangų buvę atnešti prie to kranto, kur dabar esanti Žemaičių Platelė (!) pilis. Čia jie išlipę ir įsikūrę. Beslinkdami tolyn, jie nugalėję jotvingus, paskui "roksolanus" arba "rutenus", kurie tada, kaip ir maskviečiai, buvę totorių pavergti. Totorių valdininkus, vadinamuosius baskakus, lietuvių protėviai išviję iš rusų pilių. Ilgainiui mūsų protėviai *italai* ėmę vadintis *litalais* ir pagaliau *lituanais*, t. y. lietuviais. Savo igimto narsumo dėka jie išvadavę rusų sritis iš totorių jungo ir savo valstybės ribas išplėtę nuo Baltijos iki Juodosios jūros (M. Biržiška, Iš mūsų kultūros ir literatūros istorijos, I. 1930, p. 62; V. M., Mykolas Lietuvius — XVI a. Lietuvos patriotas. — Tęsynės šešėlyje, Nr. 1, 1946, p. 24—25).

Romėniškąją lietuvių kilmę didžiuojasi ir "Lenko pasikalbėjimo su lietuviu" autorius, polemizuodamas su lenkų publicistu Orzechovskiu. Šis greičiausia Vilniaus vaito Augustino Rotundo raštas buvo atspausdintas 1564 m. (Rozmowa polska z litwinem, wydajl J. Korzeniowski, 1890, p. 67).

Vyskupas Merkelis Giedraitis (mirus 1609 V 11), norėdamas parodyti savo tautai ir lenkams didingą Lietuvos praeitį, pavedė lenkui M. Strykowskiui (1547—1586), kuris buvo apkeičias daugelį kraštų, parašyti Lietuvos istoriją. Strykovskis jam pavestą darbą atliko ir lenkiškai parašė "Lenkijos, Lietuvos, Žemaičių ir visos Rusijos kroniką", kuri buvo išleista 1582 m. Šioje pirmojoje spausdintoje Lietuvos istorijoje jis nepamiršo paminėti ir romėniškosios lietuvių kilmės teorijos, kartu duodamas Lietuvos kunigaikščių genealogiją, susietą su Palemonu. Jo nuomonė, Lietuvos ir Žemaičių bajorai esą kilę iš italų ir gotų, o liaudies — iš gepidų, sūduvių, litalanų arba alanų. M. Strykovskis Palemono žygį į Lietuvą nukelia net į X amžių.

Ir vėlyvesnieji Lietuvos istoriografai tebetiki romėniškąją lietuvių kilmę ir tą teoriją savo raštuose nuolat kartoję, išgalvodami vieną kitą naują variantą. Pvz. Vaitiekus Vijukas Kojalavičius (1609—1677) savo lotyniškai parašytoje Lietuvos istorijoje (Historia Litvanæ, I, 1650, p. 30—40), sekdamas Strykovskiu, tebėmini ateivių Palemoną ir lietuvių kalboje randa daug lotynų kalbos liekanų, ateivių romėnų atsineštų į Lietuvą.

Tačiau XVI amž. ir vėliau pasigirsta vienas kitas balsas, abejojęs tos teorijos tikrumu ir net ją kritikuojęs. Pvz. M. Kromeris (M. Kromer, De origine et rebus gestis Polonorum, 1568, p. 42—43) paminė, kad lietuvių pirmtakūnų buvęs Publijus Libonas, Pompeijaus metu pabėgęs iš Romos, bet jis ta teoriją jau abejoja. Istorikas A. L. Schlözeris Palemono teoriją vadina "mokytinių kvailybe" (A. L. Schlözer, Geschichte von Litthauen, 1785, p. 4). J. Potockis 1792 m. taip pat jau nebetikėjo romėniškąją lietuvių kilmę ir Palemoną laikė nebe romėnu, bet greičiausia lietuvių kunigaikščiu (A. Brückner, Jana hr. Potockiego prace i zastugi naukowe. 1911, p. 50).

2. Lietuvių ir prūsų kildinimas iš graikų

Gana anksti susidarė nauja teorija, kildinanti lietuvius, ypačiai prūsus, iš graikų. Jau XIII amž. Albertas Stadensis rašė, kad po Aleksandro Makedoniečio (Didžiojo) mirties kai kurie jo kariuomenės vadai atklydę į Prūsus ir čia įsikūrę (plg., V. Maciūnas, Lituanistinis sąjūdis XIX amžiaus pradžioje, 1939, p. 110). Vėliau jau paminėtas lenkų istoriografas Jonas Długoszas, nors senovės prūsus pagal kalbą bei papročius laikė giminiškus su lietuviais, tačiau juos kildino iš Bitinijos ir jos karaliaus Prusijo (Prusias). Prusias, esą, po nepavykusios kovos savo krašte išvykęs į šiaurę, įsikūręs dabartiniame Prūsų krašte, kuris buvęs pavadinamas jo vardu. Ir prūsų kalba, Długoszo nuomone, esanti panaši į graikų kalbą; kuri buvusi vartojama bitinijoje. Net ir dabar dar išlikę Bitinijos tautos pėdsakai, nes kai kurie prūsai išlaikę pirmąsias kalbos žodžius ir esą coliečių, dorėnų, ateniečių ir jonėnų

pakankamai suprantami (Długoszi, Historiae Poloniae, p. 59—60, 119). Ši nuomonė ir vėliau dar aptinkama raštuose. Pvz., Jodochus Willichius iš Rösselio (Prūsijoje) XVI amž. viduryje tvirtino, kad prūsų kalba nesanti vandališka, bet sugadinta graikų kalba, ir kad jis pats dažnai su prūsais graikiškai kalbėjęs... (Chr. Hartknoch, Alt-und Neues Preussen, 1684, p. 60). XVII amž. T. Lepneris sakosi girdėjęs iš patikimo žmogaus, kad Laukiškių kunigas Partatius daugiau kaip 400 lietuviškų žodžių išvedęs iš graikų kalbos (T. Lepner, Der Preusche Littauer. 1744, p. 106, 115—114). J. Behmas 1625 m. prakilne prie J. Bretkūno ir J. Rėzės "Psalterias Dowido" rašo, kad lietuvių kalba esanti maišyta ir kilusi iš graikų bei lotynų kalbų. Tai įrodanti, tarp kitko, ir lietuviška patarlė: *Dewas dawne dantes*, *Dewas dos ir dones* (Dievas davė dantis, Dievas duos ir duonos). Tą patarlę vėliau kartoję beveik visi rašiusieji apie lietuvių ir graikų kalbų panašumą (V. Maciūnas, Lituanistinis sąjūdis, p. 111). Lietuvių kalbos lyginimas su graikų kalba nesiliovė iki XIX amž. pradžios.

3. Lietuvių giminiavimas su slavais

Giminiuota lietuviai ir su slavais. Jau XV amž. Enėjas Silbijus Piccolominis (1405—1464), vėliau popiežius Pijus II, rašė, kad lietuvių kalba esanti slaviška (Scriptores rerum Prussicarum, IV, p. 238). Vėliau Motiejus Pretorius (1636—1707) savo raštuose prūsų kalbą laikė sarmatiška kalba, kurios termės esančios lenkų, rusų, čekų ir kitos kalbos (M. Praetorius, Historische Nachricht von der alten Preussichen Sprache. — Acta Borussica, II, 1731, p. 74; *tas pats*, Orbis gothicus, I, 1688, p. 103—104). Vėliau lietuvių kildinimas iš slavų dar labiau sustiprėjo.

4. Lietuvių giminytė su heruliais

Pagaliau buvo siejama lietuvių giminytė su kai kuriomis germaniškoms kiltimis, ypačiai su heruliais. Tam pagrindą sudarė V. Lacijaus (Lazius) XVI amž. perspausdintas tariamai heruliškas "Tėve mūsų" ir jo pastaba, kad ta kalba dar jo laikais buvusi girdima Meklenburge. Tačiau iš tiesų tai buvo latviškas "Tėve mūsų" tekstas, paimtas iš anais laikais garsaus Sebastijono Münsterio pasaulio aprašymo "Cosmographia universalis" (1541). Vėliau iki XIX a. pradžios lietuvių heruliškumo ar herulių lietuviškumo teorija labai išpopuliarėjo ir buvo priimta, kaip vėliau pamatysime, net ir rimtų mokslininkų veikalus. Be herulių, lietuviai dar buvo kildinami iš kitų germanų kiličių, pvz. *vity* (Thunmann, Ueber den Ursprung der alten lettischen Völker. — Untersuchungen über die Geschichte einiger nordischen Völker, herausgegeben von A. Fr. Büsching. 1772) ir kt. Ties tomis, mažiau paplitusiomis teorijomis, čia ir nebesustosi.

Pagaliau XVIII amž. pabaigoje P. Ruigys buvo sudaręs sėmitinę lietuvių kilmės teoriją (Paul Ruhig, Von der Aenlichkeit der litauischen Sprache mit den orientalischen Sprachen, insbesondere der hebräischen. Apie 1781 m.).

XVIII amž. pabaigoje, suklestėjus filologijos mokslui ir gimus lyginamajam kalbų mokslui, lietuvių kilmės klausimas pradamas nagrinėti nauju būdu. Čia mes susiduriame su nuomonėmis, kad lietuvių kalba ir tauta esanti visai savaiminga (A. Schlözer, Allgemeine nordische Geschichte. 1771, p. 316, 318).

Peržvelgę tą ilgą laikotarpį nuo humanizmo iki XIX amž. pradžios, mes matome, kad to meto tyrinėjimų išvados apie lietuvių kilmę nėra kaip reikiant pagrįstos. Tai ir nebuvo tyrinėjimai šių dienų prasme. Laikas kritiškoms istoriniams ar kalbiniams tyrinėjimams dar nebuvo pribrendęs. Humanizmo laikotarpio pastangas lietuvių kildinti iš romėnų galime suprasti tik laiko dvasia; juk tuo metu ir kitur stengtas sau tautas kildinti iš garbingų senovės tautų, ypačiai romėnų ir graikų, kurių kultūra ir istorija visus imponavo. Vėlyvesnių šimtmėčių bandymai lietuvių kilmę išvesti pagal klaidingai pavartotą lyginamąjį etimologinį metodą, pagal senovės šaltiniuose aptinkamus panašiai skambančius tautų ar vietų vardus, taip pat vedė į kreivą kelią. Kaip menkai įstengta gilintis ir problemų esmę, matyti iš to fakto, kad dar XVII amž. biblija naudota kaip šaltinis tuo metu ar anksčiau gyvenusių tautų kilmę išaiškinti. Pa-

MIKAS ŠILEIKIS — "Gatvė žiemą" (Aliejaus tapyba)

vyzdžiui, Prūsų istorikas Kristupas Hartknochas (1620—1687) kronistams, kurie gotus kildino iš švedijos, šiaip atžėia: "...juk nėra jokios abejonės, kad, prie Babelio bokšto tautoms suskilus, jos kėlėsi į mūsų kraštus iš rytų, bet ne priešinga kryptimi". Juk Babelio bokštas stovėjęs Rytuose, o ne Švedijoje! (Chr. Hartknoch, Alt-und Neues Preussen, 1684, p. 50).

II. ROMANTIKŲ PAZIŪROS Į LIETUVIŲ KILMĘ

XIX amž. pradžioje pasiekia ir Lietuvą naujas sąjūdis, *romantizmas* vadinamas. Tai tautinio lietuvių atgimimo laikotarpis. Šitame laikotarpyje nepaprastai pagyvėja susidomėjimas Lietuvos praeitimi, lietuvių kalba, papročiais ir kitomis lietuvių tautinėmis savybėmis. Tas susidomėjimas didele dalimi turėjo patriotinį motyvą. Lenkų įtaka plito. Šviesuomenė, kunigai, dvarininkai, nors ir buvo lietuviškos kilmės, bet buvo gerokai sulenkėję ar aplenkėję. Miestuose, klebonijose ir dvaruose vyravo lenkų kalba. Lenkų įtaka pradėjo skverbtis net ir į liaudį, tik čia negalėjo taip greitai įsigalėti; liaudies atsparumas buvo stiprus. Ypačiai dideliu atsparumu pasižymėjo žemaičiai, kur net bajorai ilgai išlaikė lietuviškumą. Prieš tą svetimą įtaką ir dvasią kilo reakcija. Pradėta kelti visa, kas lietuviška: aukštai vertinti lietuvių kalbą, išskirti garbingą Lietuvos praeitį, parodyti lietuvių liaudies dainų grožį ir t. t. Toliau tautiniam sąjūdžiui plisti turėjo nemažos įtakos aiškiai pastebimas kultūrinis pakilimas. Kultūros darbas tapo patriotine pareiga. Čia ir Vilniaus Universitetas suvaidino nemažą vaidmenį. Nors universitete nebuvo lietuvių kalbos katedros, nors dalis profesorių buvo aiškiai lenkiško nusistatymo, tačiau atsirado nemaža Vilniaus Universiteto auklėtinė ir šiaip šviesuolių, kurie pradėjo tyrinėti lietuvių kalbą, papročius, Lietuvos istoriją, pradėjo kurti lietuvių grožinę literatūrą ir t. t. Ta literatūrinė veikla ypačiai gražiai pasireiškia žemaičiuose. Net ir ne-lietuvių rašytojai imasi medžiagos savo kūrybai iš Lietuvos istorijos. Socialiniai santykiai taip pat turėjo tam tikros įtakos lietuvių tautiniam sąjūdžiui (Plačiau apie šį laikotarpį yra rašęs V. Maciūnas savo disertacijoje: Lituanistinis sąjūdis XIX amžiaus pradžioje. Susidomėjimas lietuvių kalba, istorija ir tautotyra. 1939, 344 p.).

Kiek šis tautinis sąjūdis buvo reikšmingas tautiniam lietuvių atgimimui, aiškiai rodo jo didelė įtaka vėlyvesnėms kartoms, ypačiai *Aušros* laikotarpiui, kada romantizmo paskleistas idėjos buvo kartojamos net dar su didesniu entuziazmu. Tačiau, deja, grynasis ir objektyvusis mokslas negalėjo įleisti stiprių šaknų. Daugumas to meto tyrinėtojų, ypačiai lietuvių, dar tebėjo humanizmo primantais keliais. Literatūroje vėl iškylo tos pačios lietuvių kilmės teorijos, dažnai stengiamasi jas net dar labiau išryškinti.

Ta pati romėniškąji lietuvių kilmės teorija tebepropaguojama ir toliau. Vienas iš žymiųjų lietuvių tautinio atgimimo kovotojų Dionizas Poška (mirus 1830 m.) ne-

1. Ir vėl lietuviai romėniškosios kilmės

Sonia Pipiraitė

Paskutinis Pasilakiojimas

Čia plaštakės, ten plaštakės:
Gelsvos, mėlynos, juodakės;
Tamsios, lyg užkeiktos vėlės
Arba akys našlaitėlės.

Tai skrajoja, tai sustoja,
Tai sparneliais suplasnoja,
Vėl pakyla, nusileidžia:
Lyg ko ieško, lyg ko geidžia...

Tai į dangų užsimoja,
Tai ant lapo apsisotia,
Tai žemyn sniegulėm sninga,
Skraido, supas — lingu, lingu.

Visos marškinėliais šilko
Tik šį rytą užsivilko.
Tik šį rytą pražiūrėjo:
Sveika, saule; labas, vėje.

Tylios, švelnios, lengvutėlės,
Lyg vaikučio svajonėlės;
Tartum pulkas sapno žvaigždžių
Iš padangių nusileidžia,

Ar iš džiaugsmo, ar iš skausmo
Juodą žemę pabučiuoja —
Ir vėl žaidžia, vėl skrajoja,
Sklando, supas, lingučiuoja...

abejojo Palemono pasakos tikrumu (plg. Rozmyšlania wieśniaka rolnika o Narodzie i języku Litewsko Żmudzkiem etc. — Dziennik Warszawski 1829). Net dar daugiau: Lietuvos istorijos programose mokykloms Palemono istorija buvo dėstoma. Štai kaip atrodė 1823 m. Telšų gimnazijos Lietuvos istorijos programa: "Abejotina kilmė iš herulių ar alanų — Videvutas kuria visuomenę — *Palemono atvykimas* — Valdžia jo ir jo įpėdinių kūno — Živibunto — Kukavaičio — Utenio — Rimgaudo — Lietuvos karaliaus Mindaugo — Treniotos — Valstininko — Šventaragio — Germanto — Giligino — Romanto — Narimanto, kunigaikščių Giedraičių protėvio Giedriaus brolio, — Traidenio — Lauro (Liūtauro?) — Vytenio — Gedimino — Jaunučio — Algirdo — Jogailos — Kazimiero Skirgailos — Vytauto — Boleslovo švitrigailos — Kazimiero Jogailaičio — Aleksandro — Žygimanto I — Žygimanto II — Augusto I — taip pat Lietuvos istorija jų viešpatavimo metu" (V. Maciūnas, Lituanistinis sąjūdis XIX amžiaus pradžioje, p. 214).

Bene plačiausiai lietuvių kilmės klausimą romantizmo laikotarpyje yra palięs istorikas Teodoras Norbutas (1784—1864), Vilniaus Universiteto auklėtinis. Nors jis specialybė buvo inžinierius, tačiau visą laiką domėjosi Lietuvos praeitimi. 1810—1811 m. visiškai apkuręs iš rusų kariuomenės išėjo atsargon ir apsigyveno tėvų paveldėtame ūkyje, šaurų k., Lydos aps. Čia jis, berašydamas Lietuvos istoriją, pradėjo likusią gyvenimo dalį (plačiau žiūr.: Dr. J. Puzinas, T. Norbutas mūsų praeities tyrinėtojas. — Naujoji Romuva, 1936, Nr. 7, p. 149—152).

Norbutas tebetiki romėnišką lietuvių kilmę, ir šiai teorijai sustiprinti viename straipsnyje deda pasakojimą apie seną lie-

Žmonių pasakojimai apie dievinamą Perkūną

Rašo JUOZAS BOGA

Apie Perkūną — didžiąją žmonių pa-baisą, žinome daug pasakojimų.

Dusetų apylinkėse, pradėjus griauti, trankytis Perkūnui, visi skubėdavo į namus. Vaikams buvo draudžiama lįsti prie langų ir pirštais rodyti į debesį ir žaibus. Pradėjus žaibuoti, tur žegnotis ir melstis. Naktimis, užėjus griauštinui, neduodavo niekam miegoti. Vaikams, juokiantis iš Perkūno trenksmo, dūdenimo, sakydavo senieji: "Vaikai, nesijuokit, Dievulis važiuoja ir baras!" Kai Perkūnas trenkia, dusetiškai sako, kad Dievas vėliną muša, vėlinas slepiasi po akmeniu, po žmogum, Dievas jo ieško ir, suradęs, muša. Kai Perkūnas užėina, negalima stovėti po medžiu, sėdėti ant akmens ar sėdėti prie langų.

Lauguose rasdavo vadinamas "Perkūno strėles". Kai Dievas muša vėliną kirveliu, prie akmenų lieka "Perkūno strėlės". Rūkydavo su verba namą griaužiant, kad vėlinas neįlįstų. Moterys, pamačiusios audros debesį su Perkūnija, peržegnodavo debesį, kad išsiskirtų. Palubės iškaitydavo švestom verbom.

Iš Vidžių apylinkės

Jonas Kondratas iš Vidžių papasakojo tokių papročių apie Perkūną: Visada turėti namuose po balkiais pakistos verbos. Kai užėina Perkūnija, ištraukt iš palubės verbas, uždegti papekčio senomis žarijomis ir, uždėjus ant keptuvės, aprūkyti namų vidų ir apeiti visus namus aprūkant, tai Perkūnas niekada nedaus.

Kai griausdavo, sakydavo, kad važiuoja Alijošius su šešiais arkliais. Kai žaibuoją — sako Alijošius šmesteri arklius su raudonu botagu. Kai Perkūnas trenkia, — sako, arkliai daužia kanopom į akmenis ir akmenų atskalo, krisdamos žemyn užmuša žmogų arba gyvulį. Perkūno trenktą žmogų, skaito laimingą. Į nelaimingą žmogų, Perkūnas netrenkia.

Jei stovėsi po dievmedžiu, Perkūnas netrenks. Užėjus Perkūnijai, žmonės slėpdavosi po dievmedžiu.

Iš Kaltinėnų žemaičių papročių

Užėjus Perkūnijai, žolių šventės žoles mesdavo į sukoptas žarijas, kalbėdamos sekančią maldą:

"Šventa Gabieta,
Žibek sukopta,
Degk linksmai,
Užkurta."

Tie dūmai tada išblaškydavo debesį ir Perkūnija netrenkdavo į namus. Čia tik dalis papročių apie Perkūną ir jo dievinimą.

tuvių dainą, kurioje buvusi minima žėglininkų kelionė iš jūros Nemunu (T. Narbut, Badiane starožyności Litewskich. Domniemanie o dawnych Litwinach. — Tygodnik Wileński 1817 III p. 278). Jūreiviai iš jūros plaukę Nemunu ir pasiekę Dubysą. Ten, išvydę šventyklą, keliauninkai iš džiaugsmo susukę *sze-radam*. Iš to kilęs Sereďtūras vardas. Toliau beplaukdami Dubysa pavargę ir nutarę krante pailsėti. Išlipę tarę "eze kyszkiem znoką." Nuo to laiko ta vietovė bei miestelis vadinamas Čekiške. Toliau keliauta didele lėms bei tankiomis giriomis, susidurta su daugybe kliūčių ir pradėta abejojti *ei gra galas?* Ta vietovė ir iki šiai dienai vadinama Ariogala. Po ilgos kelionės žėglininkai vis dėlto išėję iš miškų ir nudžiugę susukę: *bet gra galas!* Štai ir Betygalos pradžia. Aiški ir lengva etimologija (Idomu, kad ir S. Daukantui ši Norbuto pasaka patiko, ir jis tą ištrauką duoda savo veikalė: Darbay senuju Lituwii yr Žemayczii 1822. Spaudai paruošė Vc. ir M. Biržiškai. 1929, p. 10).

(Tęsinys kitam "Literatūros" numerį)

Literatūros vakaras

Šių metų spalio 14 dieną, šeštadienį, 8 val. vakaro, Lietuvių Auditorijoje įvyks literatūros vakaras. Jį rengia Chicagos Lietuvių Literatūros Draugija. Draugijos Valdyba.

IŠ LIETUVIŲ GYVENIMO

Steigiama Lietuvių Kalbos Draugija

Pagal spaudoje jau paskelbtus įstatus steigiamas Lietuvių Kalbos Draugijos skyrius Chicagoje. Draugijos svarbiausias uždavinys — lietuvių kalbos išlaikymas.

Kurie šiam tikslui pritaria, visi kviečiami atvykti į steigiamąjį draugijos susirinkimą, ypač kalbininkai, rašytojai, laikraštininkai ir šiaip gimtojo žodžio menininkai bei gerbėjai.

Susirinkimas bus šį šeštadienį, rugsėjo 16 d., 7 val. vak. Tremtinių Namuose, 2244 W. 23rd Pl.

Iniciatorių vardu

Dr. P. Jonikas

Iš krakiškių darbų

Rugsėjo 10 d. greitomis buvo susauktas Krakiškių Draugiško Klubo susirinkimas pasitarti dėl Chicago Lietuvos Tarybos suvažiavimo, kuris bus Lietuvių Auditorioje. Buvo išrinkta delegacija tam suvažiavimui ir paskirta auka Lietuvos laisviniui iš bolševikų vergijos. Auką įteiks delegatai.

Ateinantis susirinkimas bus rugsėjo 24 d.; taigi nariai galės dalyvauti suvažiavime svečiais.

Koresp. A. K.

Brighton Parkas

J. Baličias jau "grandpa"

Užvakar p. J. Baličias, kuris šioje kolonijoje laiko batų taisymo įstaigėlę, iš Hamiltono

(Kanosos) gavo linksną žinią. Telegrama jam buvo pranešta, kad jo duklė susilaukė sūnaus. Takiu būdu p. Baličias dabar jau yra "grandpa". —s.

Moterų gegužinė

Rytoj, sekmadienį, rugsėjo 17 dieną, įvyksta SLA 134 mot. kuopos linksma gegužinė Liepos sode (priešais Liet. Tautines Kapines), prie 82-ros ir Keane Ave. Pradžią 12 val.

Skanūs valgiai, gėrimai ir vertingos dovanos bus teikiamos atsilankiusiems. Šokiams grieš mėgiamasis J. Pajaujo orkestras.

Visus nuosirdžiai kviečiame atsilankyti. Valdyba

Iš Piliečių Klubo

Piliečių Klubo susirinkimas įvyko rugpiūčio 20 d. Į klubą įsirašė 11 naujų narių ir dar kelias padavusių stojimo prašymus neatvyko. Jie prašomi ir tikimasi atvykti į šio sekmadienio susirinkimą. Dar buvo nutarta dalyvauti Povilo Šaltimiero piknike rugsėjo 10 d.

Ateinantis klubo susirinkimas šaukiamas šį sekmadienį, rugsėjo 17 d., 1 val. dieną, Hollywood salėje, 2417 W. 43rd St. Nariai, narės bei norintieji įstoti į klubą, prašomi atvykti nesivėluojant. Juo gausėsi susirinkimai, juo daugiau įnešama reikalingo gyvumo klubo gerovei. Atsilankyti kartą per mėnesį tai, rodos, ne per sunkus uždavinys.

Reporteris

CICERO

Lietuvos Kareivių Draugystė

Jos mėnesinis susirinkimas bus sekmadienį, rugs. 17 d., 1:30 val. po pietų. Liuosybės svet. Nariai, visi ateikite, vasaros atostogos jau pasibaigė, turim planuoti svetainių parengimus. Mūsų metinis parengimas bus lapkričio 19 d. Svetainė užimta, laikas ruoštis. Buvęs liepos 30 d. piknikas gražiai pavyko. Būkite susirinkime, išgirsite apyskaitą.

Kareivių Draugija nėra militarinė, bet pašalpinė. Tiesa, nuo pat įsikūrimo turėjo uniformos skyrių su 24 nariais. Jau kelio metų, kaip skyrius neveikia. Reikia jaunų vyrų, kurie galėtų paruošti nusišveitę karčius, Alfonsas Gailius, kaip naujokas, turėtų subrusti. Čia yra tiek ir tiek jaunų vyrų. Seniesiems uniformos netinka ir jie mielai užleis jauniems. Naudokitės proga, ateikite į susirinkimą arba susiznokite su valdybos nariais (pirmininkas Klem Laudanckas, 1440 So. 48 Ct., raštininkas K. P. Deveikis, 1330 So. 49 Ave.).

Iš SLA 301 Kp. gyvenimo

SLA 301 kuopos paprastas susirinkimas buvo pirmadienio vakare Lukštos svetainėje. Narių teatsilankė nedaug; nebuvo nei paties pirmininko — tur būt, dar nebaigė atostogų. Susirinkimui tvarkingai vadovavo E. Yeruseviche.

Sekretorius pranešė, jog netekom vieno nario. Antanas Metelinas atsiskyrė iš gyvųjų tarp rugpiūčio 31 d. Gyveno pas sūnų Los Angeles (Calif.). Lavonas parvežtas Cicero. Pašarvotas A. B. Petkaus koplyčioj tarp daugelio gražių gėlių vainikų. Palaidotas šv. Kazimiero kapinėse. Kuopos nariai atidavė paskutinįjį patarnavimą — nešė karstą. Netekom ramaus draugo.

Organizatorius su pagalbininkais pristatė naujų narių tužiną, su viršum. Visi jauno amžiaus. Džiugu, mūsų šeima auga, didėja.

Vajus baigiasi, norintieji apsidrausti savo draugijoj kreipkitės į organizatorių. Gyvybės aprauda ir ligos pašalpa kiekvienam reikalinga. Štai vienas iš naujųjų įstojęs netrukus automobilio nelaimėje mirė. SLA išmoka \$1000.00 apraudos. Jei nebūtų apsidraudęs, kas daryti namiškiams? Liga ir laidotuvės čia daug kainuoja. Broliai sesers, kol laikas — apsirūpinkit. Pasirinkimas platus. Kas sako,

WILLIAM A. DZONZON
gyv. 10752 So. Perry Ave.

Mirė 1050 m. rugsėjo 14 d., 10:45 val. vak., sulaukęs 40 metų amžiaus. Gimęs Chicagoje.

Paliko nuliūdę: tėvas Alex, motina Mary, pagal tėvus Mazeliauskaitė, 2 seserys: Mary Gedmin, jos vyras Adam, jų dvi dukterys: Lorraine Spiotto ir Dolores Seymour ir jų šeimos, Sally Scott ir jos vyras Frank ir jų vaikai David ir Sandra, giminačiai: Anna Rudauskas, Juzefa Petrosius ir jos šeima, Juozapas Overlingis ir jo šeima, Antanas Katauskas ir jo šeima ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Priklausė C. F. W. Greater Pullman American Legion Post 2240.

Kūnas bus pašarvotas šeštadienį, 7 val. vak. Bukausko kopl., 10821 So. Michigan Av. Laidotuvės įvyks antradienį, rugsėjo 19 dieną, 8:30 val. ryto iš koplyčios į Visų Šventųjų parapiją, o po gedulingų pamaldų bus nulydėti į šv. Kazimiero kapines.

Visi a. a. William A. Dzonzon giminės, draugai ir pažįstami nuosirdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinįjį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliūdę lieka: Tėvas, Motina, Seserys, Švogeriai ir Giminės. Laid. Direkt. L. Bukauskas, Tel. Pullman 5-9661.

jog SLA sugrius, tas neturi su-
pratimo arba kerštu vadovauja-
si.

Ilgai sustota prie kuopos metinio parengimo. Pora komisijos draugų dirba naktimis, negali dalyvauti susirinkime. Komisija papildyta naujomis jėgomis (p. p. Jauksiene, Sabaliauskiene, Mackum, Krivicku). Nėra abejonės, jie suplanuos ką nors nepaprasto.

ALT Chicago's skyriaus metinę konferenciją šio mėnesio 24 d. išrinkti atstovai ir paskirta auka \$5.00. R. Rožės Klubas taip pat paskyrė \$5.00. Visi kiti turėtų pasiekti, nes A. L. Tarybos tikslas išlaisvinti Lietuvą iš vergijos ir priespaudos.

Balfo vieša rinkliava.

Penktadienį viešą rinkliavą turėjo čikagiečiai. Ateinantis mėnesį mūsų eilė. Nėra abejonės, jie ir mums talkininkaus. Tad visi į bendrą darbą šelpti vargstančių savo tautiečių. D.

—Ketvirtadienį nelaisvėn paimtas komunistų karys paprašė duoti jam prieš mirtį bent pavalgyti ryžių, jis dvi dienas nieko nevalgęs. Jis buvo tikras, kad amerikiečiai šaudė kiekvieną belaisvį. Korėjiečiai nustebo, kai gavo didelį puodą karštų ryžių ir patyrė, kad niekas nesirengia jo šaudyti.

PRANEŠIMAI

PAGAL SPAUDOJĘ jau paskelbtus įstatus steigiamas Lietuvių Kalbos Draugijos skyrius Chicagoje. Draugijos svarbiausias uždavinys — lietuvių kalbos išlaikymas.

Kurie šiam tikslui pritaria, visi kviečiami atvykti į steigiamąjį draugijos susirinkimą, ypač kalbininkai, rašytojai, laikraštininkai ir šiaip gimtojo žodžio menininkai bei gerbėjai. Susirinkimas bus šį šeštadienį, rugsėjo 16 d., 7 val. vak. Tremtinių Namuose, 2244 W. 23rd Pl. Iniciatorių vardu

Dr. P. Jonikas.

Amerikos Lietuvių Piliečių Pašalpinis Klubas lauks mėnesinį susirinkimą sekmadienį, rugsėjo 17 d., 1 val. po pietų, Hollywood svetainėje, 2417 W. 43rd St.

—P. J. Petraitis, rašt.

Sekmadienį, rugs. 17 d., 1 val. po pietų, Tremtinių Namuose, 2244 W. 23rd Place, įvyks svarbus draugijos "Lietuvos Ūkininkų" susirinkimas. Prašomi nariai susitikti, nes bus svarbių pranešimų. Lietuviai, norintieji tapti draugijos nariais, taip pat kviečiami atsilankyti į minėtąjį susirinkimą. —A. Valonis, pirm.

Pranešame, kad SLA šeštoji Ap-skrities šaulės sav. apskrities konferencija rugsėjo 17 d., 1:30 val. po pietų Woodlawn Gardens svetainėje, 1200 E. 93rd St., Chicago, Ill. Visi nariai prašomi gausiai dalyvauti, nes bus svarbių reikalų. Bus pranešimai iš buvusio SLA seimo, kuris įvyko birželio mėnesį Baltimorėje. Nuo jūsų atsilankymo priklausys apskrities veikimas ateity.

—M. Pauparas, SLA 6-to Apskr. sek.

Lietuvių Krikščionių Susivienijimas, kuris kas sekmadienį 7 val. vakare atlieka pamaldas Brighton Park, 4221 So. Rockwell St., Chicago, rūpinasi apsaugyti gimtąją kalbą. Rasto gerąją "žinią", sustiprinti tikėjimą, suteikti sieloms ramybę ir amžino gyvenimo viltį šiais nepastoviais laikais.

Ypatingu uždaviniu laiko Šventu Raštu atsakyti į klausimą: kodėl pasaulis eina blogyn, vieton geryn? Didesnė šventė (Home coming) Liet. Krikšč. Susivienijimas turės minėtoji vietoj rugsėjo (Sept.) 17, 6 val. vakare. Bus rodoma filmas V. J. Kristaus gyvenimo, ir gražūs solo, dueto, choro giedojimai.

Iėjimas laisvas. Visi tautiečiai širdingai kviečiami. —L. K. Susivienijimas.

PADEKA

JUZEFA WILKAS

Mirė rugpiūčio 28 dieną Palaidota rugsėjo 2 d. ir dabar išis šv. Kazimiero kapinėse, amžinai nutilusi ir negalėdama atsikėkoti tiems, kurie suteikė jai paskutinį patarnavimą ir palydėjo ją į tą neišvengiamą amžinybės vietą.

Mes atmindami ir apgalėdami jos prasišalinimą iš mūsų tarpo, reiškiamo padėką dalyvavusiems laidotuvėse žmonėms ir šventų mišių ir gėlių aukotojams; dėkojame graboriui L. Bukauskui, kuris savo geru ir mandagiu patarnavimu garbingai nulydė ją į amžiną, o mums palengvino perkeitę nuliūdimą ir rūpesčius; dėkojame grabnešiams ir pagaliams dėkojame visiems dalyvavusiems laidotuvėse žmonėms; o tau, mūsų mylimai Motinėle ir Seutele, sakome: išsėkis šaltaj žemeje.

Nuliūdę lieka:

Duktė Anna Meller, Sūnus Edward, Seserys: Stanislava Wilkas ir Felicija Pučkoriene, Brolis Vladislavas Simkus ir kitos giminės.

BUDRIKŲ RADIO
PROGRAMA

Pasiklausykite šį sekmadienį Budriko radio programos iš stoties WCFL, 1000 kil., nuo 5:30 val. po pietų. Tikrai pasigėrėsite gražiomis lietuviškomis dainomis ir šaunia orkestro muzika.

Šias programas jau 21 metai leidžia savo lėšomis Juozo Budriko didžiulė namų rakandų, televizijų ir auksinių daiktų krautuvė Chicagoje, adresu 3241 S. Halsted St. K. K.

"NAUJIENOS"—NEISSEMIAMAS ŽINYNŲ IR ISMINTIES ŠALTINIS. SKAITYKITE JAS IR KITUS RAGINKITE SKAITYTI IR PLATINTI

MAŠINŲ OPERATORIŲ

prie
MILLING MACHINE
TURRET LATHE

Patyrusių produkcijos darbe. Turi turėti savo įrankius. 40 iki 48 valandų savaitę. Naktinis darbas. Grupės, gyvybės, ligoninės ir medicale aprauda. Apmokamos atostogos. Dirbtuvės kafeterija

ACME STEEL COMPANY
2840 So. Archer Avenue.

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)

Linksmumo ar liūdesio valandojė Gražiausios Gėlės ir Vainikai. Reikale pašaukt: atvyksim į jūsų namus su vainikų paveikslais išsiskirti. ROY R. PETRO (Putramentas) 5519 So. Harlem Avenue Portsmouth 7-9020.

Gėlės Mylantiems, Vestuvėms, Bankietams, Laidotuvėms, Papuošimams.

GELININKAS
4180 Archer Avenue

Phone: LA 3-5800 arba 3-5870

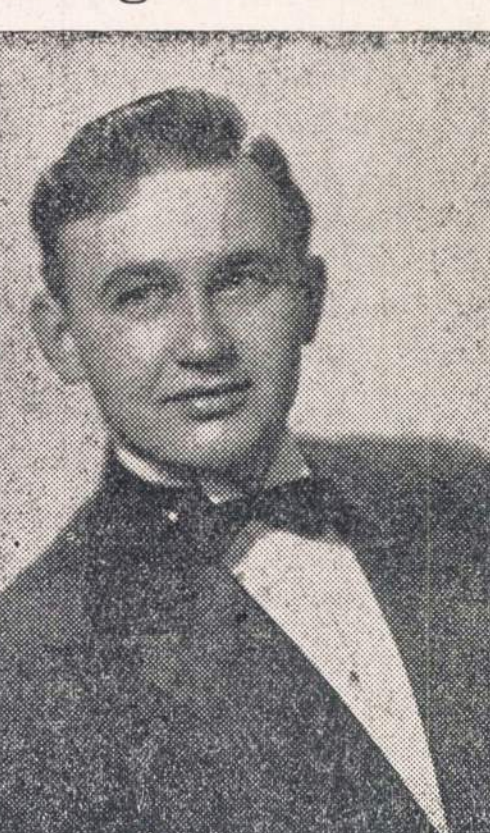
KVIETKININKAS
Gėlės Vestuvėms, Bankietams ir Pagrabams.

3316 SO. HALSTED ST.
Tel. Yards 7-7308

GUŽAUSKU
BEVERLY HILLS GELINČIA

Gražiausios gėlės dėl vestuvių, bankietų, laidotuvėms ir dėl kitų visokių papuošimų. 6901 SO. WENTWORTH AVE. Tel.: ST 3-2454 ir HU 3-2224

George F. Rudmin

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

3319 So. Lituania Ave.
CHICAGO 8, ILL.

TEL. YARDS 7-1138-1139

Patarnavimas mieste ir už miesto ribų.

(Aš perėmiau p. Stanley P. Mažeikos koplyčią Bridgeporte).

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

6812 So. Western Avenue

TELEFONAS GROVEHILL 6-0142

1410 South 50th Avenue

TELEFONAS TOWN HALL 3-2109 CICERO, ILLINOIS

KOPLYČIOS VISOSE MIESTO DALYSE

LIŪDESIO VALANDOJ
Saukite
MAŽEIK & EVANS
LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 So. Western Ave. Air Conditioned Chapel and
Prospect 6-0099 Parking Facilities.
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse rašydami koplyčią arčiau jūsų namų

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

4605-07 SO. HERMITAGE AVE.

Visi Tel. Yards 7-1741-1742

4330-34 SO. CALIFORNIA AVE.

Telefonas Lafayette 3-0727

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mūsų radio programai šeštadieniais 9:15 ryto. W. G. E. S. 1390 k.

NARIAI

Chicago's

Lietuvių

Direktorių

Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENĄ
IR NAKTĮ
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE

L. BUKAUSKAS

10821 SO. MICHIGAN AVENUE

Phone PULLMAN 5-9661

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 LITUANIA AVENUE

Phone YARDS 7-4908

PETRAS P. GURSKIS

659 WEST 18th STREET

TEL.: SEELEY 3-5711

ALFRED VASAITIS

1446 SO. 50th AVE.

CICERO, ILL.

TEL. OLYMPIC 2-1003

J. LIULEVIČIUS

4348 SO. CALIFORNIA AVENUE

Phone LAFAYETTE 3-3572

P. J. RIDIKAS

3354 SO. HALSTED STREET

710 WEST 18th STREET

Telephone YARDS 7-1911

LEONARDAS A. EZERSKIS

1646 WEST 46th STREET

Phone YARDS 7-0781

LACHAWICZ IR SUNUS

TEL.: VIRGINIA 7-6672 and 6673

2314 WEST 23rd PLACE

10756 SO. MICHIGAN AVE.

Keturių Metų Mirties Sukaktuvės

JUOZAPAS SCHULTZ

Persikyrė su šiuo pasauliu 1946 m. rugsėjo 19 d., sulaukęs 56 metų amžiaus. Gimęs Kėdainių aps., Krakių parapij., Užvenčio kaime.

Paliko labai nuliūdusi žmona Stella, pagal tėvus Wainauskaitė; sūnus Dr. Adomas Schultz, marti Lorraine, anūkas William; pusseserė Antanina Švilpauskienė ir jos šeima; pusbroliai: Kazimieras Jotkus, jo žmona Marija; Petras Kvečinskas, Alek-sas, Walter, Bruns ir Viktoras šilkačiai ir jų šeimos; švogeris Pranciškus Mykolaitis ir jo šeima; švogerka Margaret Stukas, švogeris Adolfas Wainauskas ir jų šeimos ir daug kitų giminių, draugų ir pažįstamų.

Liūdnam atminimui mūsų brangaus vyro ir tėvelio bus laikomos šv. mišios Our Lady of Mt. Carmel parapijos bažnyčioje 1950 m. rugsėjo 17 dieną, 11:30 val. ryta, taigi rugsėjo 19 d. 8 valanda ryta. Kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus atsilankyti į pamaldas.

Mes Tavęs, mūsų brangaus vyro ir tėvelio, niekuomet neužmiršime. Tu pas mus jau nebesugrįši, bet mes anksčiau ar vėliau pas Tave ateisime.

Nuliūdę lieka:

Žmona, Sūnus, Marti, Anūkas, Pusseserė, Pusbroliai, Švogeriai, Švogerka ir Giminės.

LINKSMĄ ŠOKIŲ VAKARĄ SU PROGRAMA

LIETUVIŲ AUDITORIJOS KLUBAS
3133 SO. HALSTED STREET

Ši šeštadienį, rugsėjo mėn. 16 d., 8 val. vakare

Programa atliks dainininkai: ST. KLIMAITIS ir VYT. BAKONAS
Akompanuos VL. JAKUBENAS. Šokiams gros tremtinis orkestras
Įžanga 50 centų. Kviečiame visus atsilankyti RENGĖJAI

IESKOKITE DIEVO, TAI
GYVUOSITE!
Ieškote manęs, tai gyvuosite
(Amos 5, 4).

Ieškote Dievo! Tai trumpas, bet
aiškus įspėjimas mums, kurie gy-
vename dienomis, kai pasaulio žu-
gimas kyla pasiekiamas ranka. Kas
yra dar taip aklas, kad nematytų,
jokius sunkius išbandymus paten-
ka ir mūsų Amerikos kraštas, ne-
kalbant jau apie raudonąjo tvano
apsėmimą šalį?

Ieškote Dievo! Tai paraginimas
visiems: ir tiems, kurie tiki Dievą,
ir tiems, kurie netiki ar negali tikėti
Jo; jauniems ir seniems; gudriems
ir paprastiesiems; tautų vadams ir ei-
liniams piliečiams. Ir jeigu dar mūsų
pasauliui yra kokia vilitis ir jeigu
yra kas nors, kas gali nukreipti jo
neišvengiamai tamsų rytojų, tai tik
malda ir balsai žmonių, kurie ieško,
kurie šaukia į Dievą ir Jo
pagalbą. Ir jei Viešpatis palaiko
žmoniją, tai ne dėl jos civilizacijos
ir kultūros, kaip neretai jos do-
rybės yra tik žibantys nuodėmės
bet dėl žmonių, kurie ieško Jo ir
myli Jį.

Taip, mums reikia Dievo, gyvojo
Dievo. Dievą ir dievačių mes turime
daug. Jų turi krikščionys ir pa-
gonys, Rytai ir Vakariai. Bet Tas,
kuris gali išgelbėti mus ir mūsų
kultūrą, yra tik gyvasis Dievas. To-
dėl mes ir turime ieškoti Jo. Bet
mes turime ieškoti Jo ne vien todėl,
kad mes ir mūsų pasaulis negalime
egzistuoti be Jo; mes turime ieškoti
Jo ir todėl, kad Jis ieško mūsų.
Ir ne tik ieško, bet jau seniai su-
ieškojo ir surado mus. Mes juk ieš-
kome Jo, kaip jau Jį susieškojo, ir
mes randame Jį, jau būdami Jo su-
rasti. Jis juk ieškojo taves, kai tu
dar neieškojai Jo. Jis surado tave,
kai tu dar nebuvai suradęs Jo. Jėzus
 Kristus, Dievo Sūnus, numirė už
tave, kai tave dar čia nebuvo. Die-
vo meilė yra bekrastė. Ir tau,
kuris amžinosios Dievo meilės es-
sieskaitas ir surastas, tau kaip to-
kia kalbama, įsakoma ieškoti Die-
vo. Ieškote Dievo! Šaukia pranašas.

Yra pavojus įsikibti sau, kad
Dievas yra sukuręs ir surastas.
Tradicijos mūsų pamaldumo formos
kurios mes iš paprasto laikome,
kaip kasdieninių elgesio taisyklių,
nėra dar jokia garantija, kad Die-
vas jau surastas. Ir iš mūsų krikš-
čionys gali pasidaryti pagoniška
religija, kuriai šventimas gyvojo Die-
vo pažinimas. Bet krikščioniškasis
ieškymas kaip tik tuo ir skiriasi
nuo visu pagoniškų religijų, kad jis
ieško ir randa gyvą Dievą; kad jis
nėsieliauja į ieškojimą; kad jis su-
egzistuoja vien tuo, kad jis randa
Jį, ir numirė, jei prarastų Jį. Krikš-
čionis yra žmogus, kuris, kaip tas
kalnų elnis tyro vandens, šaukia,
ieško gyvojo Dievo; ir tuo labiau,
kuo didesnis ir karštesnis pasidaro jo
ieškojimo, jo abejojimo, jo vargo
kai traukia į nepasitenkinimą, tuo, kuo
žino apie Dievą, ar tuo, kaip jis su-
pranta Jį, jis negyvena vien savo
Dievo idėjomis, kaip pagonis, kaip
filosofas — tasai išdžiūvęs mūšio
voras. Bet jis ieško PATIES Dievo,
GYVOJO Dievo. Jis nesitenkina ir
tuo, ką jis iš kitų yra girdėjęs apie
Dievą. Bet jis PATIES nori išgirsti
savo Dievo balsą, PATIES Dievo
balsą, kai jis pasigirsta Evangelijos
žodyje.

Daugelio krikščionystė yra didelė
veidmainystė ir apsigavimas: jie
mūsų Dievą vada, jie kalba apie
Dievą ir Jo įsakymus, bet iš tikrųjų
jie gyvena ne savo, o kitų žmonių
Dievo patyrimu. Jie patys Dievą dar
nėra ieškoję ir suradę. Jie, taip sa-
kant, tepasizina vien kitų jau suieš-
kotą ir pažintą Dievą. Bet pranašas
šūkis ragina mus ieškoti Dievo kiek-
vienam atskirai ir kiekvienam už
save. Ieškote Dievo, tai gyvuosite!
(Tęsinys kitame šeštadienį, num.)

DANGIŠKA ŠVIESA!
Lietuvių Krikščionių Radijo Valanda
ka šeštadienį, 7-30 valandą vakare
WHFC (1450 kil.) ir WEHS (FM
97.9 meters). PASIKLAUSYKITE!

Norintiems velti nusišmė Ap.
Jono Evangeliją ir kitus
spaudinius.
LIETUVIŲ MISIJOS DRAUGIJA,
Incorporated
P. O. Box 488, Chicago 90, Ill.

Portą nusipirkti šviežių darž-
vių. Ilgainiui tą vietą pradėjo
vadinti Bridgeport. Istoriniu
požiūriu, pilna to žodžio pras-
me, Bridgeportas yra lietuvių
žemė.
T. J. Kučinskas

The Lithuanian University
Club will hold its Annual Meet-
ing on Sunday, September 17,
3:00 P. M., at the International
House, 1414 E. 59th St., Room
B. This meeting is to be regard-
ed with the utmost of import-
ance, general elections will be
held. Nothing short of a broken
femur will excuse a members'
absence. Candidates for the of-
fices of President, Vice-Presi-
dent, Secretary, Treasurer and
Sergeant-at-arms have been no-
minated at the last meeting, ad-
ditional candidates will be no-
minated this forthcoming Sun-
day.

The Educational and Recrea-
tional committees are sponsor-
ing a "cofeetail" during the in-
termission preceding the elec-
tion of officers.

The Annual L. U. C. Officers'
Installation Banquet will be held
Saturday, Oct. 7, at Lorentzen's
Restaurant, 1626 E. 79th Street.
Further details will be announc-
ed at a later date.

On behalf of the L. U. C.
membership body and myself,
I wish to express sincere appre-
ciation and gratitude to Presi-
dent Al Krisciūnas, the Execu-
tive Committee, and all commit-
tee members for a job well done.
Your unselfish and persistent
devotion to club matters along
with your enumerable achieve-
ments will long be remembered.
In conclusion, I hope that the
future Officers and committee
members live up to the ideals
of the L. U. C. and create even
greater achievements.

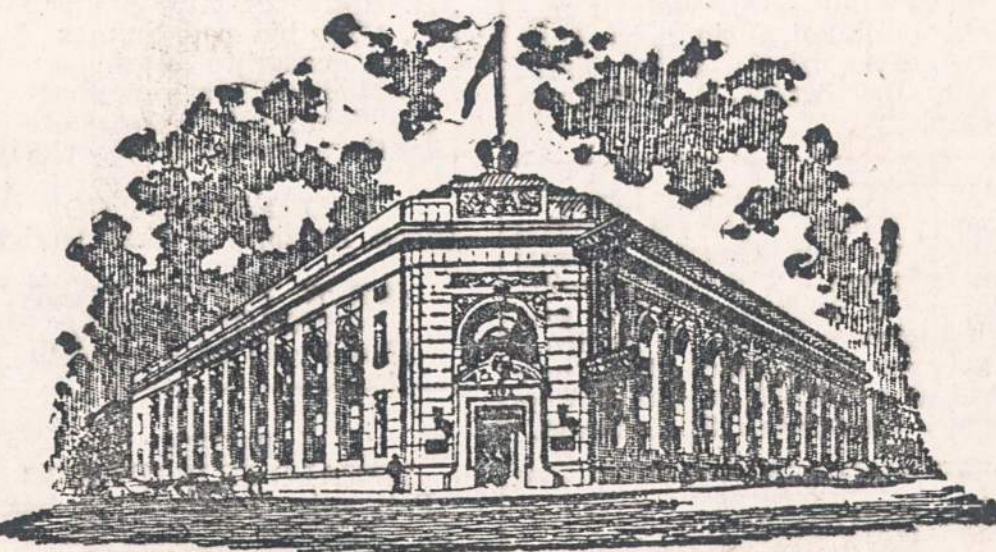
—Vytautas S. Norgaila,
Publicity chairman.

NAUJA SPAUSDINIMO
MAŠINA

Šeštoji auklėjamoji grafino
meno paroda, atidaryta Inter-
national Amphitheatre, turi jo-
mių eksponatų. Čia parodytos
modernios spausdinimo maši-
nos. Viena jų panaši ir rašomąją
mašinėlę.

Taupyk Saugiai ir su Geru Uždarbiu

Turtas \$25,000,000. Atsargos fondas \$2,400,000.
Stipriausia Taupymo Įstaiga Amerikoje.

Standard Federal Building.

Standard Federal Savings

4192 Archer Avenue, Brighton Park, Chicago 32, Illinois.

JUSTIN MACKIEWICH, PRESIDENT IR MGR.

TELEFONAS: VIRGINIA 7-1141.

Narys Federal Savings and Loan Ins. Corp.

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

TARIAMAI
NUKENTĖJUSI NEIGIA

Jaunuolių sulaikymo namų
sąlygų tyrinėtojai apklausinėjo
Lincolne vieną 15 metų mergai-
tę, vadinamą "Miss C", kuri bu-
vo minima kaip nukentėjusi
tuoje jaunuolių namuose. Ji pa-
neigė, kad būtų ten buvę nemo-
ralinių aktų. Ji ir mušama ne-
buvusi, nors kaltinamajame do-
kumente apie tai kalbama. Gal
toks įspūdis gavėsis iš to, kad
ji mušasis su kita savo drauge.
Buve tuoje namuose tik "ma-
žesnių nusikaltimų", kaip ciga-
rečių įsmugeliavimo ir namų ir
pan.

Lincoln ligoninėje yra apie
4800 psichinių ligonių.

Naujai pašaukta 2,825

54 šiaurinio Illinois naujokų
ėmimo komisijos pašaukė ket-
virtadienį 2825 vyrus stoti ir pa-
tikrinimą tarp rugs. 25 ir 30 d.
Chicagai iš to skaičiaus tenka
1,605 ir Cook apskrčiai su prie-
miesčiais 295.

Su šiuo šaukimu nuo liepos
24 d. Illinois kvota pakilo iki
34,065.

Taip pat pašaukti į aktyvią
tarnybą ir atsarginių vienetai,
sudaryti iš techninių dalinių
(telefono, telegrafo, chemikų,
fotografų).

ORGANIZUOS AVIACIJĄ

Chicagos universiteto diplo-
mantų mokyklos dekanas Dr. L.
N. Ridenour paskirtas aviacijos
sektoriaus specialiniu asisten-
tu. Ridenour padės organizuoti
aviacijos vyriausio komandų
būstines Washington. Jis nuo
1947 m. yra aviacijos pataria-
mosios mokslinės tarybos narys.

SPORTAS

VINČA AR VENCKUS?

Kas dabartiniu laiku yra ge-
riausias lietuvių ristikas?

Tai klausimas, į kurį susi-
laikysime atsakymo trečiadienį,
rugsėjo 20 d., kai Rainbo are-
noje (4836 N. Clark St.) Juozas
Vinča susikibs su J. Venckum
iš Newark, N. J.

Venckus tvirtina, kad tarp
lietuvių jis yra geriausias risti-
kas. Vinča ir tai atsako:

—Trečiadienį visiems paaiš-
kės, kas yra geresnis ristikas;
Venckus ar aš.

Taigi, imtynės bus tikrai įdo-
mios. Jos prasidės 8:30 val. va-
karo.

Skubina pasiruošimą

Mokyklų prižiūrėtojas Hunt
išsiuntinėjo Chicago mokyklom
civilinės gynybos planus nuo
atominio bombardavimo. Iš mo-
lyklų vadovų pareikalavo iki
rugsėjo 21 d. paruošti smul-
kius projektus, kaip mokykla
mano sutikti atominių bombar-
davimą. Įsakyta pratintis prie
orinių puolimų.

Ruošiasi Kampanijai

Krašto respublikonų komite-
tas posėdžiavo Stevens viešbuty
ir svarstė dabartinės partijos
politikos reikalus. Nutarta la-
kričio 7 d. rinkimų šūkiu demo-
kratams puliti pasirinkti tvirtini-
mą, jog demokratai nesugebą
valdyti. Tik konstatuota, jog
nepakankamai sparčiai rinkini-
nei kampanijai plaukia pinigai.

Dirkens, Illinois respublikonų
kandidatas į JV senatorius ir
Luco varžovas, pareiškė, jog
prezidentas Trumanas su savo
patarėjais atvedęs kraštą į pa-
vojingą padėtį.

Ar Jūsų Inkstai Gerai Veikia?

Inkstai pralina iš organizmo rūgštis ir nereika-
lingą šlapumą. Jei jie netvarkoje, nuodinga ma-
terija lieka kune ir jūsų kraujyje. Jei turite sun-
kumo nusišlapinti, jei kakėja dažnai turi keltis,
jei galva svaigsta, nugarą skauda, jaučiate nuo-
vargį, jei jūsų paakai patinę, vartokite

ZOLIŲ ARBATĄ SANITAS NO. 101
Kaina \$1.10 su prisitimu. Mūsų žolių arbata yra
ekspertų sudaryta remiantis ilgų metų patyrimu.
Užsakymus su pinigais adresuokite taip:

SANITAS HERBS, DEPT. N
1125 MILWAUKEE AVE. CHICAGO 22, ILL.

Atviros Kojų Žaidžios Gali Būti Išgydytos

Kam kentėti ir nemiegoti per naktis, jei jus galitė išvengti.
Pabandykite **BOROCYL OINTMENT**. Jos pagelbėjo daugeliui
žmonių. **BOROCYL OINTMENT** pašalina skausmus, niežėjimą,
ma, deginimą ir pagelbsti gijimui. Taipgi vartojamos nuo
eczema nudegimų ir kitų odos ligų. Kaina \$1.50. Siųskite
Money Order arba nuvykite į:

BOROCYL CO., 1241 N. ASHLAND AVE.
CHICAGO 22, ILLINOIS.

Planavimas ir Taupymas daro žmogų laimingą. Pradėk
taupyti nors por truputį kas savaitę. Pas mus jūsų sutau-
pos yra apdraustos Federal Savings and Loan Insurance
Corporation, iki \$5000.00 ir neša gerą dividendą. Duo-
dame paskolas namams lengvais išsimokėjimais.

UNIVERSAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1739 So. Halsted Street Tel. HAYmarket 1-3317

Daily 9:00 A. M. to 5:00 P. M.; Thursdays 9:00 A. M. to 8:00 P. M.
Wednesdays and Saturdays 9:00 to 12:00 Noon.

DR. EDWARD B. MURASKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Ofisas:

5452 So. Kedzie Ave.
VALANDOS: 1 iki 4 ir 7 iki 9 kas-
dien, išskyrus treč., šešt. 2 iki 4
Ofiso Telefonas: GROVEHILL 6-1321
Rezid. Telefonas Vincennes 6-3900

Emerg. Tel. Kedzie 5-2868

Dr. Emily V. Krukas

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4146 Archer Avenue

CHICAGO, ILL.

Tel. LAfayette 3-3210

Val.: pirm., antr., ketv. 12-2:30

6-9 vak., penkt. ir šešt. 12-2:30

6234 Archer Road

ARGO, ILL.

Tel. SUMMIT 1580

Val.: pirm., antr., ketv. 3-5 v. v.

trečiad., penkt. ir šeštad. 3-8 v. v.

DR. V. P. TUMASONIS

GYDYTOJAS - CHIRURGAS

Ofiso telefon.: HEMlock 4-2123

6255 SO. WESTERN AVENUE

Rezid. telefon.: Commodore 4-8364

10828 SO. WABASH AVENUE

Val.: 2-4 ir 6-8 vak. Šešt. tik 2-4 p. p.

Neturį valandų Trečiad. ir Sekmad.

KITATAUČIAI DAKTARAI

Dr. Charles Segal

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4740 So. Ashland Ave.

(2-ros lubos)

Ofiso Telefonas: Yards 7-0554

Jei neatsiliepiu šaukite

Res. Tel.: Midway 3-2880

OFISO VALANDOS:

Nuo 10 iki 12 val. ryto, nuo 2 iki 4

val. popiet, nuo 7 iki 8:30 v. vak.

Sekmadienį nuo 10 v. iki 12 dienos

NUO UZSIENĖJUSIŲ, ATVIRŲ

SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ

IR ODOŠ LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENU, AT-
VIRŲ IR SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ, jie
negali ramiai sėdėti ir naktimis
miegoti, nes jų užsiėmusios žaizdos
niešti ir skauda. Kad pašalinti tą
niežėjimą ir skaudėjimą senų, at-
virų ir skaudžių žaizdų, uždėkite
LEGULO Ointment. Jų gydomo o-
pyatybės palengvins jūsų skaudėji-
mą ir galėsite ramiai miegoti nak-
tį. Vartokite jas taipgi nuo skau-
džių nudegimų. Jos taipgi pašalina
niežėjimą ligos, vadinamos PSORIA-
SIS. Taipgi pašalina perstėjimą ligos
vadinamos ATHLETES' FOOT, su-
stabdė džiūvimą odos ir perplyšimą
tarpasčių. Jos yra tinkamos var-
toti nuo džiūstančios ir suskilusios
odos. Jos yra geros gyduolės nuo
visų išvirsnių odos li-
gų. LEGULO Oint-
ment suteiks jums pa-
galbą nuo nuvargimo,
perštamų ir niežintinių
kojų. Legulo Ointment
yra paruošamas po
75c, \$1.25 ir \$3.50.
Pirkite vaistinėse Chi-
cagoje, ir apylinkėse
arba atsiųskite money
order į:

LEGULO, Department J,

4847 W. 14th St. Cicero 50, Ill.

CONRAD

FOTOGRAFAS

Studija įrengta pir-
mos rūšies su mo-
derniškoms užlaido-
mams ir Hollywood'o
šviestais. DARBAS
garantuotas.

414 W. 63rd St.

Tel. EN 4-5883-80

Pas Budriką jus geriau nu-

pirksite (balus) rakandus. Čia

rasite 40 įvairių žymiausių iš-

dirbysčių, Kroehler, Pullman,

Simmons, Sealy, Thayer, Lees,

Armstrong, Lloyds, Rembrandt.

Elektriniai šaldytuvai, Tele-

vizijos setai, Skalbiamos ir pro-

sijimo mašinos, Siuvamos ma-

šinos, Rašomosios mašinėlės,

Jewelry ir kitkas.

JOS. F. BUDRIK,

Inc.

3241 SO. HALSTED STREET

Radio valanda leidžiama 21

metai iš WCFL 1,000 kil. stoties,

sekmadieniais 5:30 iki 6:00

yakare, su dideliu orkestru ir

žymiais dainininkais.

SOPHIE

BARCUS

RADIO VALANDA

IŠ STOTIES

W. G. E. S.

5000 watts-1390 kil.

Kasdien: Pirmadienį iki Penk-

tdienio nuo 8:45 iki 9:30 ryte.

Ir kas Pirmadienį nuo 7:00 iki

8:00 valandos vakare

Lietuviškos Vakaruškos

Tel.: HEMlock 4-2413.

7121 So. Rockwell Street,

Chicago 29, Illinois

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

Rado medžiaga vandenilio bombai

Sprogstamoji vandenilio bombos medžiaga, vad. tritijus (tritium) mokslininkų surasta papraste vandenyje. Šis retas elementas buvo atrastas Libby, Chicagos universiteto profesoriaus, ir Dr. Grosse, iš Temple universiteto (Philadelphia).

Pasirodo, kad šio brangaus elemento, kurio svaras kašuoja milijoną dolerių, esama gamtoje neaprežto kiekio.

Tritijus sveria 3 kartus daugiau už vandenilį (hidrogeną). Viename laše vandens jo esama 1.000 - 2.000 atomų.

Mokslininkai sako, jog tuo tarpu praktiškai gauti tritijų iš vandens neįmanoma, nes dar nesama atitinkamų įrankių.

Mokslininkai pažymi, jog to išradimo reikšmė didelė. Jis įgalina sužinoti, ar kur pasaulyje sprogdinama vandenilio bomba.

Libby dirba Chicagos universitete nuo 1945 m. ir yra žinomas "atominio kalendoriaus" vardu. Iš radioaktyvumo kiekio organinėje medžiagoje jis gali pasakyti tos medžiagos amžių.

PAKELTAS POLICININKAMS ATLYGINIMAS

700 Chicagos parkų distrikto policininkų bus pakeltas atlyginimas tuojuo arba ne vėliau kaip sausio 1 d. Ligi šiol jie gavo po \$3480 per metus, o dabar gaus \$3,850.

2600 parko distrikto tarnautojų algos jau padidintos 4%. Padidinimai taikomi tiems tarnautojams, kurie gavo mažiau kaip 400 dol. per mėnesį.

Tirs mergaitės nužudymą

Senato nusikaltimų tyrinėjimo komisija atkreipė dėmesį į slaptingą būdą prieš 7 metus mirusią mergaitę Estelle Carey. Ji 1943 m. buvo žiauriai nužudyta viename šiaurės miesto dalies apartamente. Tyrinėtojai nori peržiūrėti iš dokumentų visus jos gyvenimo tapšnius (fazes), ypač patikrinti jos banko sąskaitų dokumentus. Norima išaiškinti jos ryšius su Chicagos ir kitų miestų raketieriais.

Estelle Carey bendravo su Nick Dean, aukštu Caponės gajos raketieriu.

Patirta, kad daugelis iš Dean ir Cary "biznį" įveltų asmenų staiga pakitė savo gyvenamąsias vietas, o nemaža, sako, ir iš miesto išvyko.

Chicagos nusikaltimų komisijos direktorius Peterson pareiškė, jog esą patirta, kad Estelle buvo Deano ir kitų raketierių kasininkė. Dean buvo nuėistas už planavimą apiplėšti kino teatrą 1 milijono dolerių sumai.

Tyrinėtojai mano, jog kinų magnatai, nenorėdami savo dar-

CLASSIFIED ADVERTISEMENTS

BUSINESS CHANCES

Biznio Progos

REZORTAS, lunch room, taverna, viešas garažas, 7 kambarių namas, 3 cottages. Yra trout lake, 18 mylių žemių nuo Wisconsin Delis, 3 akrai žemės. \$13,000. Jeigu tuojau imsite. Highway 13, Ray Garthwait, Adams, Wis. Phone Adams 21F41.

PARDAVIMUI taverna su namu. 5 kambariai užpakaly. Gerai išdirbtas biznis per 16 metų. Kaina prieinama. LAFayette 3-3255.

DIDELIS BARGENAS DEL PRIEŽASTIES LIGOS PARDAVIMUI taverna ir restoranas prie dirbtuvių. Biznis išdirbtas. Už viską tik \$2,800. Verta du syk daugiau. Atsakykit 506 W. Pershing Rd.

PARDAVIMUI TAVERNOS BIZNIS su visais naujais įtaisymais. Tel. DANube 6-9793.

LOCKER PLANT, marketas. Naujas modernus namas. Šviežios, šaldytos prekės, urmo ir retail kainomis. Deferment War 2. Rūkyti, priengti, dešras, paukštiena. Lake region. 900 kolegijos studentų. Darbo sezonas artimas. 4 vyrai. Pajamos už 1/3 morkičiaus. 5500 gyventojų. DUEKST'S MARKET Whitewater, Wis.

PARDAVIMUI grosmė, delikatesų ir mokyklos reikmenų krautuvė, 3 gyvenimui kambariais. Parduodama dėl nesveikatos. Ideali vieta po arbi arba našlei. 5331 S. Halsted St.

LIKIERIŲ KRAUTUVĖ IR NAMAS PARDAVIMUI likerių krautuvė ir namas. 5 permainingi kambariai viršuje. 2 maudynės. Geras dabar daromas biznis. Parduodama dėl nesveikatos. ED VISH LIQUORS 2549 W. 69th St. GROvehill 6-5590.

DELICATESSEN, grosmė, 3 kambariai, vonia. Prieinama kaina. Išimokėjimais. 7003 S. Damen Ave.

DELICATESSEN, grosmė. Seniai išvystytas biznis. Daro gerą biznį. 4 kambariai. Parduoda prieinamai. 5811 So. Hermitage Ave.

PARDAVIMUI TAVERNA SU NAMU Arba mainysiu į apartamentinį namą Southwest Side. Turiu greitai parduoti. Namas gerame stovyje. 4535 SO. HERMITAGE AVE. Yards 7-1937.

PARDAVIMUI taverna. Liko našlė. Persisėdimo kampas Archer ir Kedzie. 4326 So. Kedzie Ave.

PARDAVIMUI batų taisymo šapa, geroj vietoj, lietuvių kolonijoj. Priežastis nesveikata. 4436 S. Fairfield.

PARDAVIMUI taverna, namas ir 5 lotai Oak Lawn, 6 dideli kambariai viršuje. Geras biznis, geroj vietoj prie South West vieškelio. Savininkas 9306 So. Central Ave.

be turėti "nemalonomų", sudėdavo raketieriams tam tikras sumas pinigų.

Tikroji, Estelle mirties priežastis nėra paaiškėjusi. Manoma, jog ji bus buvusi nužudyta, bijant, kad Estelle neišpasakotų, ką ji žinanti apie tą raketierių sindikatą po to, kai Dean ir kiti tos gajos bosai buvo padėti į kalėjimą.

IESKO LANGŲ DAUŽYTOJŲ

Demokratų kandidatas į apskrities išdininkus G. Kells pasiūlė 1000 dolerių tam, kas duos informaciją, kurios privestų prie išaiškinimo vandalų, išmūšusių J. Brenzos banko langus, 2201 W. Cermak Rd.

Brenza tikina, kad išmušta politiniais sumetimais. Ir jis pats siūlo 500 dol. už kaltininkų suradimą.

REAL ESTATE FOR SALE

Namai, žemė — PARDAVIMUI

7 KAMBARIŲ bungalow. Taipgi 3 kambariai beismonte. Alyva sildomas. 2 karų garažas. 5649 So. Campbell.

MARQUETTE Parke 8 kambarių su pajamoms namas; 2 kambariai beismonte. Plytų ir medžio medžiagos. Kaina \$13,800. PProspect 6-8856.

AUKSO KASYKLOS APYLINKĖ Puikus pirkimo distriktas. Naujas "super mart" greitai atsidarys tam pačiam bloke. 1 krautuvė ir 2 flatai. Medinis, naujai apdengtas su "insul brick", ant cementinio pamato. Namas A-1 stovy. Pajamų \$210 i mėnesį. Nuomininkai patys apsidom. Kaina \$15,500. Šaukit savininką Aberdeen 4-9040 nuo 10 ryto iki 4 popiet. Po 5:30 valandos šaukite: PProspect 6-9484.

PARDUODA mūrinį namą su taverna prie dirbtuvių. Geras biznis geriam žmogui. Pirkėjas gali užimti 2 pagyvenimus. Portsmouth 7-9745.

PARDAVIMUI arba mainymui į farmą, namas su tavernos biznui ir 4 flatu kambariai. I gera farmą Indianoje arba Michigan valstybės. Kad būtų gasas, elektra ir vanduo. Agentai neatsisaukite. Kreipkitės 1818 Canalport Ave.

KAD sutarkyti nuosavybę, 6-šių apartamentų namas. 3330 Fulton Blvd.

5 KAMBARIŲ Georgian. Naujai dekoruotas. Tyle prausykla. Venetian blinds, storm sashes, sieteliai. Gera transportacija. 5519 So. New England Ave.

PARDAVIMUI LOTAS alėjos kampas, 33 1/3x125 pėdų, 58th ir Mead. Bargenas, išmokejimai. EDgewater 4-4116.

2-4 mūrinis Brighton Parke. \$8,500. Išmokejimai. LAFayette 3-8660.

3 FLATU namas, 2-4-6 kambarių, geros pajamos. Mrs. Urbaitis, 6224 So. Talman Ave.

BRAINARD, 6 kambarių mūrinis bungalow, 2 karų garažas, mūrinis, puikiam stovyje, 2 prausyklos. 9410 So. Elizabeth St.

NORWOOD PARK, country estate, 14 kambarių namas, 6 kambarių cottage, 3 karų garažas, 4 kambarių apartamentas viršuje. Tinkamas didesnei šeimai, senelių namams. Prieinama \$15,000 cash. Likusi suma išimokėjimais. Follette, 6901 Gunnison.

1213 RACE St., 3 aukštų namas, po 4 kambarius, 2 karų garažas, labai prieinama. Hyde Park 3-9254.

6 FLATU apartamentų namas, neša 10 nuosimti. Reikalingas morkičius paliks už 4 nuosimčius. Octagon prysakys. Bargenas. PProspect 6-6025.

MARQUETTE PARKE 2 flėtis po 6 kambarius, apšildomas, garažas. Tuojau įėjimas, geras parkings. PProspect 6-6025.

AS galiu tamstoms pagelbėti nusipirkti, parduoti arba išmainyti bile koki didumo namą, pelningai, greitai ir teisingai. Adieku visokiems Real Estate reikalui keblumams atšargiai ir saugiai. Charles Urnich-Urnich. 2500 W. 63rd St. 2 lubos. telefon. PProspect 6-6025.

FARMS FOR SALE

Ukiai PARDAVIMUI

IOWA. Parduoda Clayton County farmas. Nuo 5 iki 526 akrų. Bargenai nuo \$50 už akrą ir aukščiau. G. J. GRAF, Broker Elkader, Iowa.

NAMAI, farmos, biznio progos. Visokio didumo ir kainos. Rašykite dėl srašo, Decker Realty Service, Inc., Paw Paw, Michigan.

PARDAVIMUI 320 akrų farma su arba be gyvulių. Graži vieta ir moderniški budinkai. Prie gero kelio ir prie didelio miesto. Labai pigiai. Rašykite: Joe Swetik, R. 2, Rodney, Michigan.

PARDAVIMUI 116 akrų farma, 6 kambarių namas, elektra, karštas ir šaltas vanduo. Garažas. Namai gerame stovyje. 12 galvų galvijų, traktorius ir mašinos. Yra prie State highway kelio, 3 mylios i žiemus nuo Paw Paw, Mich. prie M-40. Kaina \$12,000 su galvijais ir irankiais. Savininkas S. Lubinski.

BAIGĖ STREIKĄ

27000 International Harvester Co. darbininkų baigė streiką, ir pirmadienį grįžta į darbą. Unijos vadovybė įsakė darbininkams nutraukti streiką, kuris prasidėjo rugp. 28 d. Federalinis tarpininkas spaudė, kad streikas būtų baigtas.

Įdomu, kad unija nepriėmė 10 c. pakėlimo už valandą, pasiūlyto kompanijos, o grįžta dirbti už senąjį atlyginimą.

HELP WANTED—MALE

Reikia Darbininkų

WESTINGHOUSE

has openings

ON 1st OR 2nd SHIFTS

for

experienced

BRAKE OPERATORS
SHEAR OPERATORS
LATHE OPERATORS

Many Employee Benefits

WESTINGHOUSE
ELECTRIC CORP.

3900 W. 41st STREET

MARSHALL FIELD & COMPANY

Turi darbus dėl

★ NIGHT HOUSEMEN

★ DAY HOUSEMEN

★ MOPPERS

★ LĖNGVAS RAKANDŲ VALYMO DARBAS

Daugelis darbininkams naudingų dalykų ir prkiniamas nuolaidų. Malonėkite atsinešti savo amžiaus įrodymus, social security kortą, laikisite.

Employment Office 3 fl.
Pirmadienį iki šeštadienio.
9:15 ryto iki 5 popiet.
111 NO. STATE ST.

Reikia

AUTO MECHANIKŲ—FORD

A-1 mechanikų, turinčių patyrimo prie Fordo. Viena iš geriausių šapų pietų miesto dalyje. Patrauklūs uždarbiai tinkamam žmogui. Kreiptis reikia asmeniškai.
RITZ CENTRAL MOTORS, Inc.
5518 South Lake Park Ave.

FINISERIAI

Sprayers, Sanders, Rubbers, Fillers ir Helpers

STALIAI

ir sudėstytojai
Nuolatinis darbas. Gera alga.

DOETSCH & BAUER

1534 ALTGELD
(arti Ashland ir Fullerton)

REIKALINGI TUOJAU

DU PEČKURIAI (patyrę)

taipgi

DZENITORIAUS—MAINTENANCE

vyrų bendram užlaikymo darbiui.

5½ dienų savaitėje

Valandos nuo 8 ryto iki 4:30 popiet.

Matykite

MISS CURRAN

LOYOLA UNIVERSITY

820 No. Michigan Ave.

Tel. WHitehall 4-0800.

PUNCH PRESS

ir

PLATEN OPERATORIŲ

Darbšties, ištikimim operatoriams

mes pateikiame šiuos naudingumus:

... Geras mokestis

... Nuolatinis darbas

... (Ne-sezoninis)

... Mažiausia 48 valandų savaitė

... Du poilsio periodai

... Hospitalizacijos planas

... Uždarbio padalinimas

... Apmokamos atostogos

... Moderniškas įrengimas

... "Seimyniška" atmosfera

... Gera patogi transportacija

F. D. FARNAM CO.

(Sena Ištikima Gasket Istaiga)

4940 W. FLOURNOY ST.

CHICAGO 44, ILL.

Nuo 9 ryto iki 4 po pietų.

REIKIA

METALO SKIRSTYTOJO

Patyrisio. Pastovus darbas.

GERAS MOKESTIS

MIDWEST COMPRESSED

STEEL CO.

1854 West Webster Ave.

PUNCH PRESS OPERATORS

Geras mokestis pradžios, dykai li-

goninė ir apmokami šventadieniai.

1458 S. Michigan Ave.

2-ras aukštas.

DIRBTUVES DARBININKŲ

Pastovus darbas, apmokamos atostogos ir šventadieniai. Dykai apdauoda.

THE MERIT CO.

2125 West Rice St.

HELP WANTED—MALE

Reikia Darbininkų

SCREW MACHINE SETTER galintis paimti atsakomybę naktinės paitos darbe. Multiple Spindle mašinos operatoriaus. Aukščiausia alga. Apmokami šventadieniai. METOMIC CORPORATION 2944 W. 26th Street.

FLOOR MOLDERS

Gray iron jobbing foundry Geras atlyginimas ir geros sąlygos Apmokamos atostogos, šventadieniai

C. H. MILLES FOUNDRY CO.

2201 West 35th St.

REIKIA patyrusio buferio.

1138 BRYN MAWR.

MOLDERS—CORE MAKERS

Loose pattern, floor and bench.

Unijinė mokestis.

Puikiausios darbo sąlygos

NICHOL STRAIGHT FOUNDRY

COMPANY

3174 Archer.

CANVASSERS

dėl naujos rūšies malevos

Pati save parduoda

AUKŠČIAUSIAS KOMISAS

SCOTT—ENGLISH CO.

730 No. LaSalle St.

DIRBTUVĖS VYRŲ

Nuolatinis darbas, augančioje indus-

trijoje; puiki progta atečiai.

Atsiskaitykite ypatingai

KIECKHEFER CONTAINER CO.,

Garden St. ir Roosevelt Ave.,

Bensenville, Ill.

MOKINIŲ reikia jaunų vyrų mo-

kytis upholstery amato, nereikia

patyrimo. Mokestis pradžioje 95c

i valandą. FENSKE BROS., 1666 N.

Throop St.

UPHOLSTERERS. Patyrusių reikia.

Pastovus darbas.

FENSKE BROS.

1666 No. Throop St.

REIKALINGAS vyras dirbti virtu-

vėje. 3465 So. Morgan St.

PAVIENTIS suaugęs vyras, kuris su-

pranta senų namų pataisymo darba.

Gyventi vietoj. Duokit žinoti

KASPER

157th ir Avers Avenue,

Harvey, R. 2, III.

(1 blokas į rytus nuo Crawford)

MEDŽIO DARBININKŲ

Dienomis darbas yra patyrusiems

vyras arba turintiems gabumus

mokyti cabinet making, rubbing,

patching. Taip pat reikia šiaip dar-

bininkų. Matykite Mr. Wells ir su-

žinkite viską apie darbą.

ROOS COMPANY

7329 W. Harrison St.

Forest Park, Ill.

LATHE HANDS

turintiems job ship patyrimą.

NOON-MALSTROM & CO.,

2135 Carroll.

REIKIA BERNIKŲ

17—20 metų.

Lengvas dalių sudėstymo ir

pakavimo darbas. Kreiptis:

1458 S. MICHIGAN AVE.

2-ras aukštas.

SITUATION WANTED

Ieško Darbo